

*ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТҶРТКЎЛ ВА ЭЛЛИКҚАЛЪА
ТУМАНЛАРИДА ҚАТТИҚ МАИШИЙ ЧИҚИНДИЛАРНИ ЙИҒИШ, САРАЛАШ ВА
СОТИШ БЎЙИЧА КЛАСТЕРИНИ ДАВЛАТ ХУСУСИЙ ШЕРИКЛИК АСОСИДА
ХУСУСИЙ ШЕРИККА ТОПШИРИШ БЎЙИЧА*

ЛОЙИХА БАҲОЛАШ ҲУЖЖАТИ

Тошкент 2022

Мундарижа

1. Резюме	3
2. Молия бўлими.....	11
3. Ижтимоий бўлим.....	18
4. Маркетинг тадқиқотлари бўлими	24
5. Техник-технологик бўлим	32
6. Экологик бўлим.....	40
7. Институционал бўлим	43
8. Архитектура-қурилиш бўлими	46
9. ДХШ тўғрисидаги битимнинг тузилмаси.....	47
10. Давлат томонидан тақдим этиладиган қўллаб-қувватлаш турлари.....	48
11. Лойиҳани амалга ошириш режаси	49
Хулоса.....	51

1. Резюме

Дунёнинг деярли барча мамлакатларида каттик маиший чиқиндилар аҳоли жон бошига ҳар йили 1 фоизга ошмоқда. Ҳозирги кунда чиқиндиларнинг 800 дан ортиқ тури қайд этилган бўлиб, улар сонининг келгусида янада ортиши башорат қилинмоқда.

Статистик маълумотларга кўра, Японияда резина ва кабел буюмларининг 34 фоизи, шиша буюмларнинг 43 фоизи, қоғоз ва картоннинг 54 фоизи чиқиндини қайта ишлаш эвазига олинаркан. Бу борада Хитой тажрибаси янада ҳайратланарли. Улар алюминий, темир, мис каби металллардан ясалган буюмларнинг 33 фоизини, жун, ипак, чарм-атторлик буюмларининг 34 фоизини турли чиқиндиларни қайта ишлашдан олишади.

Айтиш жоизки, атроф-муҳитни ишлаб чиқариш ва истеъмол чиқиндиларидан муҳофаза қилиш табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш ҳамда экологик тоза технологияларни амалиётга татбиқ этиш муаммолари билан узвий боғлиқдир.

Таҳлилларга кўра, сўнгги йилларда республикамизда йилига 100 миллион тоннадан ортиқ саноат чиқиндиси (унинг 14 фоизи токсик чиқиндилар тоифасига мансуб), 35 миллион тоннага яқин маиший чиқинди ҳосил бўлади. Чиқиндихоналар ва чиқинди сақлаш омборхоналарида 2 миллиард тоннага яқин саноат, қурилиш ва маиший чиқинди сақланаётгани ҳамда улар 12 минг гектар майдонни эгаллаб турганини инобатга олсак, чиқиндиларнинг салбий таъсирини тасаввур этиш қийин эмас.

Мамлакатимизда сўнгги йилларда амалга оширилаётган кенг кўламли қурилиш ишлари, йилдан-йилга кенгаётган кичик бизнес ва хизмат кўрсатиш сектори табиий равишда чиқиндини тўплаш ва қайта ишлаш тижоратини кенгайтишига хизмат қилади. Ушбу кенгайтиш эса соҳага хусусий ишбилармонларни жалб қилиш, бу борада давлат-хусусий шериклик (ДХШ) асосида фаолият олиб боровчи корхона ташкил қилишни талаб этади.

Лойиҳани технологик ва молиявий харитасини тузишда бирламчи маълумотлар ва уларнинг ишончилиги жуда муҳим маълумот ҳисобланади. Шунинг учун давлат-хусусий шерикчилиги доирасидаги лойиҳаларда асосий бирламчи маълумотлардан бу бир кишига тўғри келувчи кунлик ҚМЧ нормаси бўлиб ҳисобланади. Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан ҳудудларда ўтказилган эксперимент натижалари кўра Қорақалпоғистон Республикасида 1 киши учун ҚМЧ миқдори 0,75 кг деб қабул қилинган (иловада келтирган).

Юқоридаги бошланғич маълумотлардан келиб чиқиб лойиҳа ҳисоб-китоби тақдим қилинади.

Лойиҳанинг номи

Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, саралаш ва сотиш бўйича кластерини давлат хусусий шериклик асосида хусусий шерикка топшириш бўйича қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, саралаш кластер хизматларини давлат-хусусий шерикчилиги асосида бошқариш.

Ташаббускор ҳақида

Қорақалпоғистон Республикасидаги мазкур Давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш режалаштирилган лойиҳанинг ташаббускори Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси 2017 йил 21 апрелдаги “Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-5024 сонли президент фармонида асосан, собиқ Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ўрнига ташкил этилган.

Лойиҳанинг ҳисоб-китоб қилинган умумий қиймати

ДХШ асосидаги ушбу лойиҳанинг провард мақсади бўлиб Қорақалпоғистон Республикасида чиқинди саралаш бўйича тўлиқ (100%) даражада қамраб олиш ҳисобланади. Ушбу лойиҳада давлат тақдим этган асосий воситалар ва хусусий шерикка сотиб олиш таклиф қилинадиган асосий воситалар қатнашади. Мазкур лойиҳанинг умумий қиймати **10 694 464,35** минг сўмни ташкил қилади.

Лойиҳа амалга ошириладиган манзил (вилоят, туман, шаҳар)

Қорақалпоғистон Республикаси — Ўзбекистон Республикаси таркибидаги парламент бошқарув шаклига эга бўлган суверен демократик республика. Майдони 166,6 минг км². Аҳолиси 1 948,5 минг киши (2022 йил). Республика пойтахти Нукус шаҳри. Таркибида Нукус шаҳри, 16 туман ва 124 фуқаролар йиғини бор.

Давлат тузуми. Қорақалпоғистоннинг олий давлат ваколатли давлат органи – Жўқориғи Кенес. Жўқорғи Кенес раиси Республика раҳбари ҳисобланади, у Кенес депутатлари орасидан 5 йил муддатга сайланади. Давлат ҳокимиятининг олий ижро этувчи-бошқарув органи Вазирлар Кенгаши, яъни

Қорақалпоғистон ҳукумати ҳисобланади. Қорақалпоғистонда Ўзбекистон конституцияси билан бир вақтда 1993 йил Қорақалпоғистон Конституциясига амал қилинади. Қорақалпоғистон ўз давлат рамзлари — герб, мадҳия ва байроғига эга.

Қорақалпоғистон Республикасининг харитадаги ўрни. Фото: Википедия

Табиати. Қорақалпоғистон Қизилқум чўлининг шимоли-шарқий қисми ва Амударё дельтасида жойлашган. Орол денгизининг жанубий қисми Қорақалпоғистон ҳудудида. Қизилқумнинг шимоли-ғарбий қисми Орол денгизи томон пасайиб борувчи кенг ясси текислик бўлиб, қатор тепа ва қумли барханлар (баландлиги 75 м.дан 100 м. гача) учрайди. Алоҳида тоғ массивлари (энг йириги Султон Увайс тоғи, чўққилари 473 м. ва 485 м.) бор. Суғориладиган ерлар ва суғориш каналлари, асосан, дельтанинг ўнг соҳилида. Ғарбида бир неча ботикли (Борсакелмас, Асакаовдон ботикларининг баландлиги 29-101 м.) Устюрт платосида жойлашган. Плато Орол денгизи ва Амударё дельтасига тик ён бағрли жарлик – чинқлар ҳосил қилиб тушган. Устюртдан жануби-шарқда Сарикамиш сойлигининг шимолий чеккаси жойлашган.

Фойдали қазилмалардан ош тузи ва глабуер тузи, минерал хом ашё ҳамда қурилиш материаллари ва бошқалар бор. Иқлими кескин континентал, ёзи қуруқ ва қиши нисбатан совуқ, қор кам ёғади. Январь ойининг ўртача ҳарорати жанубда $-4,9^{\circ}$, шимолида $-7,6^{\circ}$, июлда жанубида $28,2^{\circ}$, шимолида 26° . Йиллик ёғин 110° мм, асосан, қиш ва баҳор ойларида ёғади. Вегетация даври 194-214 кун. Энг йирик дарёси – Амударё (қуйи оқими). Амударё ҳавзаси қадимдан суғориладиган ҳудуд сифатида маълум. Дарё сувидан суғоришда фойдаланилади. Нукус шаҳрида жойлашган сув хўжалиги бошқармаси

Тахиатош гидроузели, Қипчоқ гидропостидан орол денгизигача бўлган (283 км.) худуддаги дарёнинг барча сув чиқариш иншоотларини назорат қилади. Ўрта ва юқори оқимларда дарё суви суғоришга кўп сарфланиши натижасида ҳозирги Амударё Орол денгизига бевосита қуйилмайди.

Қорақалпоғистоннинг энг йирик кўли – Орол денгизи, шуниндек Хўжакўл – Қоражар кўллар тизими билан боғланган Судочье кўл тизими ҳамда Орол денгизининг қуриб қолган қисмида ташкил этилган сунъий сув ҳавзалари ҳам мавжуд. Сўнги 40 йил ичида Амударё ва Сирдарё ҳавзаларида суғориладиган ерларнинг кенгайиши натижасида Орол денгизи сув сатҳи 2005 йил бошида 23 м. Пасайди. Қорақалпоғистоннинг барча сув ҳавзаларидан балиқ овланади, уларда балиқ хўжаликлари ташкил этилган.

Хўжалиги. Қорақалпоғистон худудида фойдали қазилмалардан газ, газ конденсати, нефт, қурилиш ва қоплама тошлар, гипс ва оҳақтош, керамзит, цемент, кон-руда ва кон-техника хом ашёси олинади.

Саноатида ишлов берувчи ва хом ашё етказиб берувчи тармоқлар мавжуд бўлиб, улар қуйидагилардан иборат: электроэнергетика, ёқилғи саноати, кимё ва нефт кимёси, машинасозлик ва металлсозлик, ўрмон ва ёғочни қайта ишлаш ва селлюлоза-қоғоз, ун-ёрма ва аралаш ем, полиграфия саноати.

Тахиатош иссиқлик электр станцияси республика ва кўшни вилоятларнинг электр энергиясига бўлган талабини қондиради (станциянинг ўртача йиллик қуввати 443,4 МВт). 1996 йилда Қўнғирот туманида “Устюртгаз” корхонасининг ишга туширилиши билан ёқилғи саноати вужудга келди. 2004 йилда республика бўйича 1697,1 млн. м³ газ ва 30,4 минг тонна конденсат етказиб берилди. 1993 йилда “Нукускабель” ишга туширилиши билан кабель саноати вужудга келди. Мустақиллик йилларида Қўнғирот ун заводи (1993), “Тўрткўл-дон” (1997), кичик новвойхоналар ва макарон ишлаб чиқариш корхоналари бунёд этилди.

Йирик саноат корхоналари Амударё туманида (пахта заводи, ип-йигирув ва тўқимачилик фабрикаси), Беруний туманида (пахта, ёғ-мой заводлари, тўқимачилик корхонаси), Қўнғирот туманида (пахта, ун-ёрма заводлари, Uz-Kor Gaz Chemical кўшма корхонаси), Тўрткўл туманида (пахта, ун тортиш

заводлари), Хўжайли туманида (пахта, ёғ-мой, таъмирлаш-механика ва гишт заводлари), Чимбой туманида (пахта, ёғ-мой, ун-ёрма заводлари), Эллиққалъа туманида (пахта заводи, “Элтекс” АЖ ва “Юнивер” ҚК), Тахиатош туманида (таъмирлаш-механика ва ун-ёрма заводлари), шунингдек Нукус шаҳрида (вино заводи, полиграфия комбинати, “Катекс”, “Нукус-нон”, “Даунт” корхоналари, ун-ёрма заводи, 2 та қурилиш саноати корхонаси) фаолият кўрсатади.

Қорақалпоғистонда бензин, керосин, дизел ёқилғиси, оҳактош, қоплама материаллар, йиғма темир-бетон буюмлари, мебел, ип толаси, пахта, тикувчилик маҳсулотлари, тўқимачилик галантереяси, ўсимлик мойи, гўшт ва гўшт маҳсулотлари, нон, қандолатчилик ва макарон маҳсулотлари, ун, ёрма ва бошқа ишлаб чиқариш йўлга қўйилган.

Қишлоқ хўжалиги, асосан, пахтачилик, ғаллачилик (шоли ва буғдой етиштириш) ва чорвачилик (гўшт, сут, қоракўлчилик) дан иборат. Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти ҳажмида пахта 22,4%, ғалла экинлари 22,1%, чорва маҳсулотлари 36,4% ни ташкил этади.

Транспорти.

Қорақалпоғистон кенг ва турли-туман транспорт тармоғига эга. Транспорт йўли ҳаво, автомобиль транспортларидан кенг фойдаланилади. 1994 йилда автомобиль йўлларининг умумий узунлиги 4295 км, жумладан қаттиқ қопламали йўллар 4235 км. бўлган. 1999 йилда Амударёга Нукус ва

Хўжайли шаҳарларини бирлаштирувчи автомобиль йўлли кўприк қурилди. Қораўзак-Мискин, Мискин-Газўчоқ, Мискин-Бузоқбоши темир йўл қуриб ишга туширилди. 2005 йилда темир йўлларнинг узунлиги 984 км. га етди. Нукусда 1991-2007 йилларда троллейбус қатнаган. Нукус аэропорти 1940 йилда қурилиб, 2003 йилда реконструкция қилинган. Соатига 200 кишига хизмат кўрсатади. 1947 йилда қурилган Мўйноқ аэропорти 2022 йилда қайтадан қурилди. Ҳозирда Тошкент-Мўйноқ-Тошкент йўналишида авиақатновлар амалга оширилмоқда.

Лойиҳа кўлами, шу жумладан унинг қуввати, мақсади ва вазифалари

Юқорида айтиб ўтилганидек, лойиҳанинг асосий мақсади аҳолидан чиқинди йиғиб олиш қамров даражасини 100%га чиқариб, йиғилган чиқиндини саралаш ва шу орқали даромад кўриш ҳисобланади.

Бунинг учун, талабгор корхона, давлат шериги томонидан 7 йил давомида бўлиб тўлаш шарт билан берилаётган мавжуд ва сотиб олиниши таклиф қилинган асосий воситаларни келишилган график асосида ишга тушириб халққа манфаат етказиши лозим. Шу боис, давлат шериги қўйидаги шартларни амалга оширишни вазифа қилиб қўяди:

- Аҳолидан чиқинди йиғиш қамров даражасини 100%га етказиш учун зарур махсус техникалар сонини **32** тага етказиш учун қўшимча **11** дона чиқинди ташувчи техникани инвестиция қилиш;

- Чиқиндиларни йиғиш учун **10** дона махсус жой (чиқинди йиғиш майдончалари) яратиш орқали аҳолига қўшимча қулайлик яратиш ва чиқинди ташишда харажатларни оптималлаштириш;

- Чиқинди йиғиш жойларида, чиқинди йиғилиши мўлжалланган кунлар интервалларида чиқиндиларни тўплашни тартибли ва самарали олиб бориш учун, лойиҳа доирасида **100** дона чиқинди контейнерларини инвестиция қилиш;

- Аҳоли ва юридик шахсларга қўшимча қулайликлар яратиш мақсадида, мажбурий бўлган тўловларни тўлашни ва қарздорликларни текширишни электронлаштиришни йўлга қўйиш.

Инвестиция киритилиши муддати уч йил эканлиги инобатга олинган ҳолда, биринчи йилда қамров ўзгармасдан қолиши ва кейинги йиллардан қамров даражаси, Қорақалпоғистон Республикасида аҳоли ва юридик шахслардан чиқиндини олиб кетиш ва ҳосил бўлган чиқиндини саралашни, 100%га кўтариш режалаштирилган.

Давлат шериги талабгорга қуввати аҳолидан чиқиндини ташиш учун зарур махсус чиқинди ташувчи техникалар ва бошқа турдаги лойиҳа доирасида қўлланиладиган техникалар харид қилиш, агар мавжуд бўлса улардан шу лойиҳа учун фойдаланиш талабини қўяди.

Лойиҳадан фойда кўрувчилар

Лойиҳа амалга оширилиши Қорақалпоғистон Республикасида экологик вазиятни барқарорлаштириш, вилоят аҳолиси чиқинди ташиш бўйича дуч келаётган муаммоларни бартараф этишга хизмат қилади. Худуддаги маҳалла фуқаролар йиғини, кўп қаватли уйлар, шаҳар ичидаги юридик шахслар лойиҳадан асосий фойда кўрувчилар ҳисобланади.

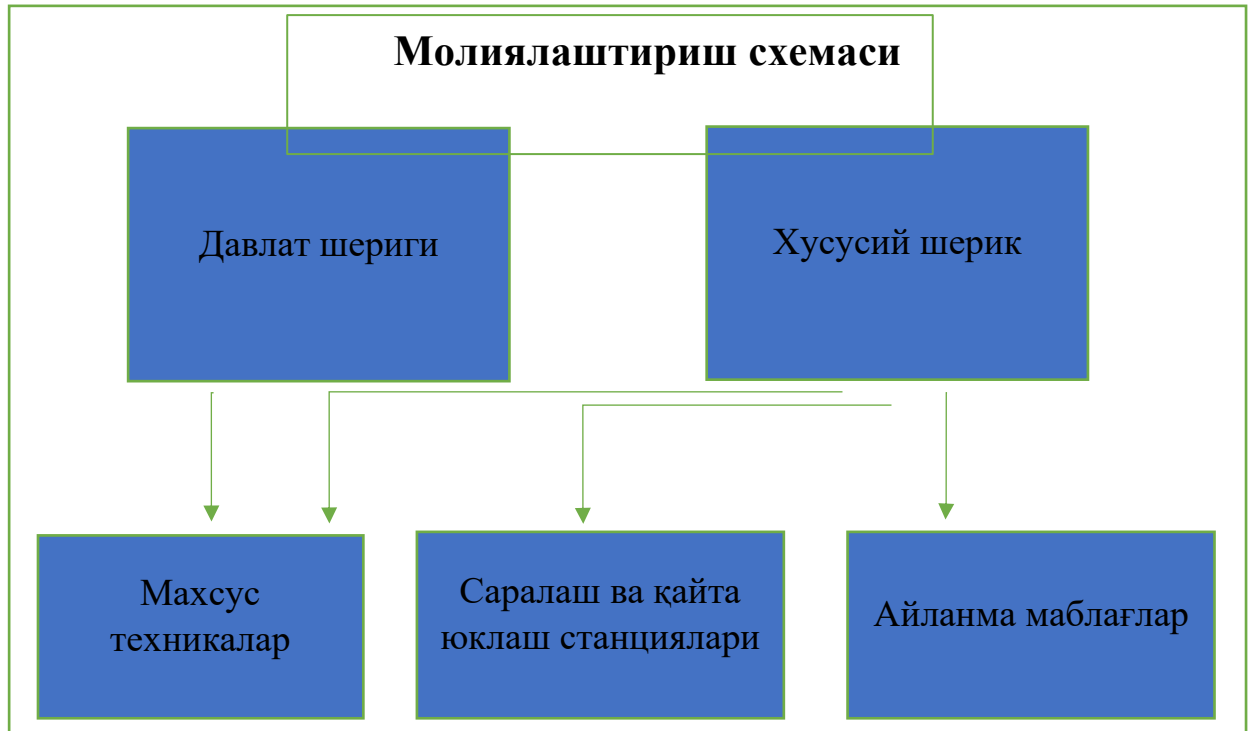
Молиялаштириш манбалари, схемалари ва графиги (йиллар кесимида)

Лойиҳани молиялаштириш манбаси талабгорнинг ихтиёрида бўлиб, талабгорнинг ўз манбалари ёки ташқи манбалардан (кредит, лизинг, бошқа корхонанинг молиявий ёрдами ва ҳоказо) бўлиши мумкин. Лойиҳанинг умумий нархи **10 694 464,35** минг сўмни ташкил қилади.

Лойиҳанинг долзарблиги

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг муҳим таркибий қисми атроф-муҳитни муҳофаза қилишни таъминлаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, худудларнинг санитария ва экологик ҳолатини яхшилашга қаратилган.

Шу ўринда Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан тизимли равишда қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, маҳаллий ҳокимликлар ҳузуридаги ободонлаштириш бошқармалари негизидаги санитар тозалаш участкалари тасарруфида бўлган 1 439 та махсус техника, 86 та автотарози, 1 102 та чиқинди тўплаш майдончаси, 6 131 та контейнер ва 160 та қаттиқ маиший чиқинди полигонлари давлат унитар корхоналари тасарруфига ўтказилди.

Аммо, шу билан бирга, қаттиқ маиший чиқиндиларни ташиб кетишни ташкил этиш ва улардан фойдаланиш соҳасида хусусий тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантириш борасида ҳали ҳал этилмаган қатор муаммолар мавжуд.

Мухтасар айтганда, Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан соҳада инфратузилмани такомиллаштириш бўйича амалга ошириб келинаётган ишлар юртимизда экология ва санитария муҳитини янада яхшилаш, аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, шаҳар ва қишлоқларимизнинг янада обод ва кўркем қиёфа касб этиши йўлидаги улкан амалий қадамлардан биридир.

Мазкур лойиҳа ҳам шу ўзгаришларнинг ва ўзгартиришларнинг давоми ўлароқ, ҳудудда экологик вазиятни яхшилаш ва чиқиндиларни йиғиш ҳамда қайта ишлаш орқали аҳолини турмуш даражасини яхшилаш учун хизмат қилади.

2. Молия бўлими

2.1 Лойиҳани амалга ошириш ва молиялаштириш даври

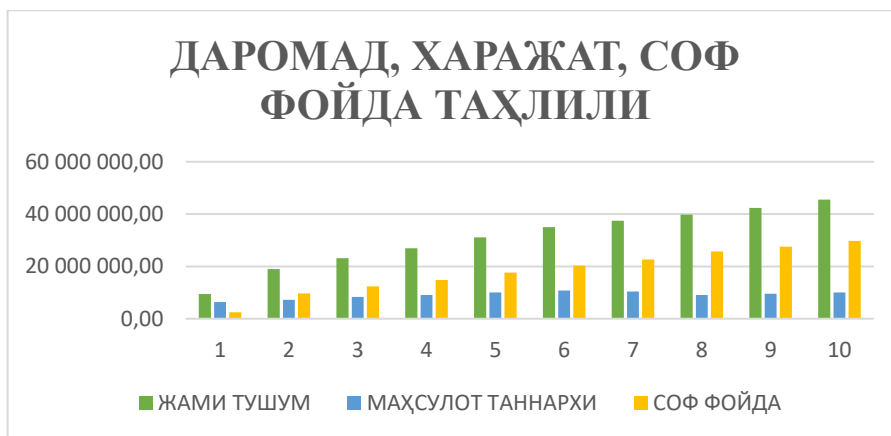
Лойиҳанинг дастлабки қиймати 10 694 464,35 минг сўмни ташкил қилади. Лойиҳани молиялаштириш манбаси - хусусий шерикнинг ўз маблағлари, хомийлик маблағлари, тижорат банкларининг кредитлари ҳамда қонунчиликда тақиқланмаган бошқа ташқи манбалар бўлиши мумкин. Лойиҳани молиялаштириш манбаси сифатида бюджет маблағларидан фойдаланиш кўзда тутилмаган.

Лойиҳани амалга ошириш учун, хусусий шерикнинг натижаларида корхонанинг ликвидлиги ва рентабеллиги кўриниши керак. Бунга қўшимча қилган ҳолда, корхонанинг режаларида ҚМЧ соҳасидаги хизматларга бўлган талабни қондириш асосий вазифа сифатида кўрилиши керак.

минг сўм

Кўрсаткичлар	Давлат ташкилоти	Хусусий шерик	ЖАМИ	Структура (%)
Асосий воситалар (ишлаб чиқариш ускуналари ва махсус техникалар)	9 506 720,00	9 160 000,00	18 666 720,00	92%
Қурилиш ва реконструкция харажатлари		800 000,00	800 000,00	4%
Жами капитал қўйилмалар	9 506 720,00	9 960 000,00	19 466 720,00	96%
Эксплуатация харажатлари (молиявий харажатлар ва айланма маблағлар)	25 000,00	734 464,35	759 464,35	4%
Лойиҳани тайёрлаш харажатлари	25 000,00	0,00	25 000,00	0,12%
Айланма маблағлар	0,00	684 464,35	684 464,35	3,38%
Лойиҳани амалга ошириш билан боғлиқ бўлган бошқа кўзда тутилмаган харажатлар	0,00	50 000,00	50 000,00	0,25%
Бошланғич инвестицион капитал	9 531 720,00	10 694 464,35	20 226 184,35	100%
Бошланғич инвестицион капитал (АҚШ доллари эквивалентида)	877 210,81	984 218,98	1 861 429,78	
Улушлар	47,1%	52,9%	100%	

Ушбу лойиҳани амалга ошириш учун 3 йил давомида 10 694 464,35 минг сўм миқдорида пул маблағларини жалб қилиш кўзда тутилмоқда. Хусусий шерик билан тузилаётган битим муддати 10 йилни ташкил қилади.

2.2 Ишлаб чиқариш харажатлари (эксплуатация харажатлари) ҳисоб-китоби

Умумий эксплуатация харажатлари 759 464,35 минг сўмни ташкил қилади. Ушбу маблағнинг асосий қисми 96,71 фоизи ёки 734 464,35 минг сўми хусусий шерик бўлишга талабгор томонидан қопланади. Давлат шериги сифатида Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси лойиҳани тайёрлаш билан боғлиқ харажатлар учун 25 000,00 минг сўм ажратади.

Лойиҳа тўлиқ қувватда ишласа, унинг бир йиллик умумий харажатлари 10,68 млрд. сўмни ташкил қилади. Харажатлар таркиби қуйидаги жадвалда кўрсатилган:

минг сўм

Харажатлар таркиби	Харажат миқдори	Харажат тури
Ишлаб чиқариш харажатлари	4 959 782	Ўзгарувчан харажат
Электр ва ресурслар харажати	22 861	Доимий харажат
Электр ва ресурслар харажати	434 351	Ўзгарувчан харажат
Ишлаб чиқариш ходимлари иш ҳақи харажатлари	2 119 440	Доимий харажат
Ягона ижтимоий тўлов	254 333	Доимий харажат
Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари	99 196	Доимий харажат
Мавжуд асосий воситалар амортизацияси бўйича харажатлар	1 426 008	Доимий харажат
Инвестиция қилинаётган асосий воситалар амортизация бўйича харажат	1 044 000	Доимий харажат
Бошқа операцион харажатлар	50 653	Доимий харажат
Бошқа операцион харажатлар	50 653	Ўзгарувчан харажат
Администрация иш ҳақи	162 000	Доимий харажат
Ягона ижтимоий тўлов	19 440	Доимий харажат
Банк комиссияси	2 043	Доимий харажат
Банк комиссияси	38 820	Ўзгарувчан харажат
ЖАМИ ХАРАЖАТЛАР	10 683 580	

2.3 Нарх стратегияси, маҳсулот таннархи, тарифлар

Нарх стратегияси компаниянинг фаолият йўналиши ва даромад манбаларига қараб ички ва ташқи факторларга боғлиқ. Корхонанинг аҳоли ва

юридик шахслардан чиқиндини ташиш учун оладиган тўлови нархлари миқдори корхонанинг ўзига боғлиқ эмас. Чунки ушбу тўлов нархлари вилоят ҳоқими қарори билан бутун Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида бир хил этиб белгилаб келинади ва бу тартиб ҳозирда ўзгартирилиши режалаштирилмаган.

Сараланган иккиламчи хом ашёни сотишдан тушадиган тушум миқдори эса эркин бозор шароитида шакланган талаб ва таклифга боғлиқ.

Қорақалпоғистон Республикаси қарорига кўра, Қорақалпоғистон Республикасида жисмоний шахслар учун бир йиллик тариф миқдори киши бошига 31,2 минг сўмни, юридик шахслар учун 1 куб метр ҚМЧ учун 52,9 минг сўмни ташкил қилади. Тарифларнинг ўсиши (йиллик ўсиш миқдори 5%) ни ҳисобга олган ҳолда лойиҳа амалга оширилиш муддати, 10 йил давомида тарифлар қуйидагича бўлиши тахмин қилинмоқда:

Лойиҳа доирасида таклиф қилинаётган тарифлар прогнози

минг сўм

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Жисмоний шахслар	1 кишига 1 йил учун	31 200	32 760	34 320	35 880	37 440	40 560	42 120	45 240	48 360	49 920
Юридик шахслар	1м. куб ҚМЧ (ҚҚС билан)	52 900	55 500	58 200	60 800	63 500	68 800	71 400	76 700	82 000	84 600

Корхонанинг бир йиллик ишлаб чиқарадиган маҳсулотлари ва кўрсатадиган хизматларининг умумий таннархи лойиҳа амалга оширилишининг 1-йилида 6,56 млрд. сўмни ташкил этиши прогноз қилинмоқда. Ушбу таннарх таркибига:

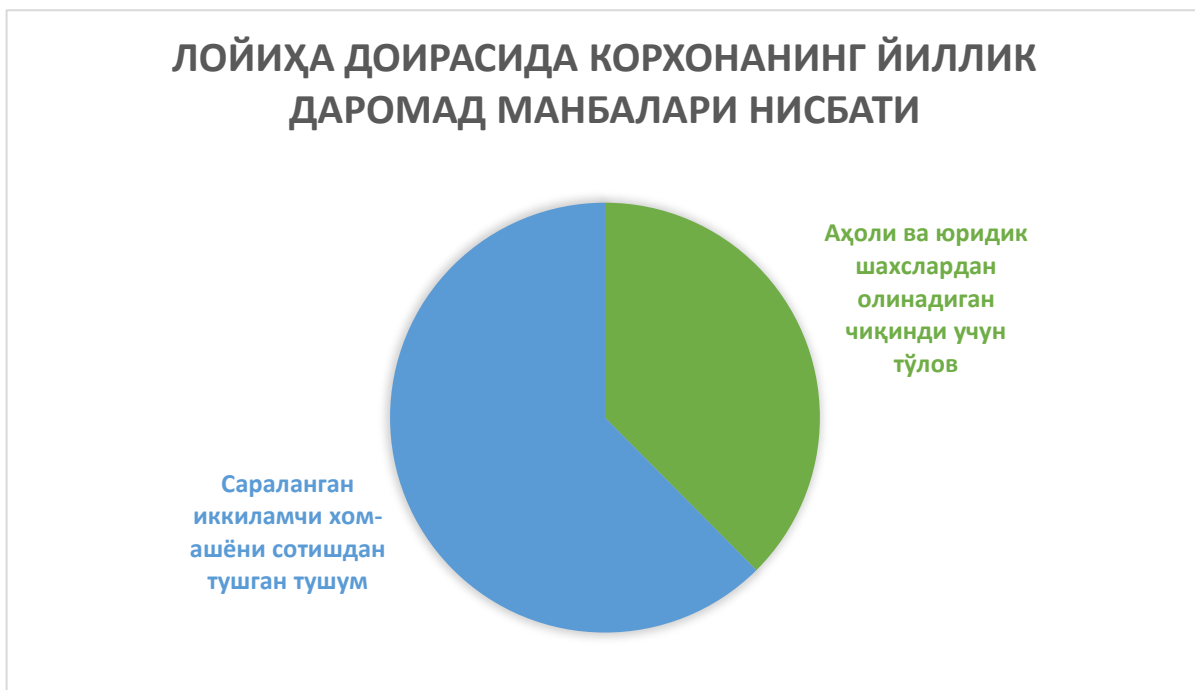
- ишлаб чиқариш харажатлари;
- энергия ресурслари харажатлари;
- ишлаб чиқариш ходимлари иш ҳақи харажатлари ва улар учун тўланган ЯИТ;
- мавжуд ва инвестиция қилинган асосий воситалар амортизацияси харажатлари;
- бошқа ишлаб чиқариш харажатлари;
- бошқа операцион харажатлар;
- маъмурият харажатлари ва улар учун тўланган ЯИТ;
- банк комиссияси;
- солиқлар киради.

2.4 Даромадлар ҳисоб-китоби

Ҳисоб-китобларга кўра, корхонанинг тўлиқ қувватда ишлаш шароитида бир йиллик жами даромадлари миқдори 32,45 млрд. сўмни ташкил қилади. Бунда аҳоли ва юридик шахслардан олинадиган чиқинди учун тўлов 12,19 млрд. сўм, сараланган иккиламчи хом-ашёни сотишдан тушган тушум 20,26 млрд. сўм бўлади. Ҳисоб-китобларда иккиламчи хом ашё (жумладан қоғоз, металл, резина ва ш.к.) саралаб, қайта сотилиши кўзда тутилган. Бироқ, хусусий шерикликка давогар корхонанинг мавжуд ишлаб чиқариш қувватлари, ушбу соҳадаги тажрибасидан келиб чиққан ҳолда, сараланган иккиламчи хом ашё қайта ишланиши, қиймат занжирида қўшимча қиймат яратиши мумкин. Бу эса олиниси мумкин бўлган даромадлар миқдори ва улушини ортишига олиб келади.

Йиллар кесимида тушум миқдори қуйидаги графикда келтирилган:

2.5 Лойиҳанинги молиявий кўрсаткичлари таҳлили (WACC, IRR, NPV)

Лойиҳа доирасида бир қатор молиявий кўрсаткичлар таҳлил қилинади. Ушбу кўрсаткичлар корхонанинги даромадлигини, киритилаётган инвестиция ўзини оқлаш-оқламаслиги, инвестициянинг даромадлики миқдорини тавсифлайди.

Дисконт ставкаси — бу келажакдаги даромад оқимларини ягона жорий қийматга айлантириш учун ишлатиладиган фоиз ставкаси.

Дисконтланган қоплаш муддати (discounted payback period, DPP) – бу лойиҳанинги рентабеллигини аниқлаш учун ишлатиладиган капитал бюджетлаштириш тартиби. Дисконтланган қоплаш муддати келгуси пул оқимларини дисконтлаш ва пулнинг вақт қийматини ҳисобга олиш йўли билан дастлабки харажатларни қоплаш учун қанча вақт кетишини билдиради. Ушбу ўлчов лойиҳанинги мақсадга мувофиқлиги ва рентабеллигини баҳолаш учун ишлатилади.

Соф дисконт даромад (net present value, NPV) – бу келажакдаги тўловлар оқимининги бугунги қийматини топиш учун фойдаланиладиган ҳисоб-китоблар натижасидир. У пулнинг вақт қийматини ҳисобга олади ва шу инвестиция муқобилларини таққослаш учун фойдаланилиши мумкин.

NPV сармоя киритиш учун зарур бўлган капитал нархидан келиб чиқадиган дисконт ставкасига таянади ва салбий NPV бўлган ҳар қандай лойиҳа ёки инвестициядан қочиш керак.

Ички рентабеллик даражаси (internal rate of return, IRR) – бу келажакдаги пул тушумларининг ҳозирги қиймати ва дастлабки инвестиция харажатлари тенглаштирилган фоиз ставкаси, бунда соф дисконт даромад (NPV) 0 га тенг. NPV шу кунгача дисконтланган пул оқими асосида ҳисобланади.

Капитал баҳосининг ўртача қиймати (Weight average cost of capital, WACC) – бу капиталнинг ўртача қиймати, индикатор ҳар хил қимматли қоғозларга, лойиҳаларга сармоя киритиш зарурлигини баҳолашда ва кутилаётган инвестиция даромадларини дисконтлашда ва компания капиталининг нархини ўлчашда ишлатилади.

Фойдалилик индекси (Profitability index, PI) – бу лойиҳанинг ёки инвестициянинг жозибдорлигини ўлчайдиган кўрсаткич. PI келажакдаги кутилаётган пул оқимларининг жорий қийматини лойиҳадаги дастлабки инвестиция миқдориغا бўлиш йўли билан ҳисобланади.

Кўрсаткич	Ҳисоб-китоб
Дисконт ставкаси	16 %
Лойиҳа амалга ошириш даври, йил	10 йил
Инвестиция даврини ҳисобга олган ҳолда дисконтланган қоплаш муддати (DPP), йил	4 йил
Соф дисконт даромад (NPV) 10 йил учун, минг сўм	48 193 242
Ички рентабеллик даражаси (IRR), %	49 %
Капитал баҳосининг ўртача қиймати (WACC), %	32,3 %
Фойдалилик индекси (PI)	0,3

2.6 Молиявий хавф-хатарларни баҳолаш ва рисклар

Ихтиёрий бизнес учун риск тушунчаси таниш ва ўша бизнеснинг бир қисми ҳисобланади. Бизнесда рискни минимум даражага тушириш мумкин, бироқ уни бутулай йўқ қилиб бўлмайди. Рискни бизнесга салбий таъсир қиладиган воқеа ёки ҳолат сифатида таърифлаш мумкин. Паст даражадаги кўриқлаш туфайли корхонада активларнинг ёки бошқа қимматликларнинг йўқолиши, ускуналар ўғирланиши ана шундай рисклар таркибига киради.

Бизнесда энг кўп тарқалган риск турлари қўйидагилар:

- стратегик – бизнесга бутунлигича таъсир қиладиган ечимлар;
- мувофиқлик (комплеанс) – қонунлар, қоидалар, стандартлар ва амалиётдаги кодекслар билан иш жараёнини мувофиқлаштириш зарурати;
- молиявий – бизнеснинг молиявий транзакциялари, тизими ва структураси;

- операционал – операцион ва маъмурий тартиб-қоидалар;
- экологик – ташқи ҳодисалар, об-ҳаво ва ноқулай иқлим шароитлари;
- репутацион – корхонанинг жамоат олдида ёки давлат шериги олдидаги обрў-эътибори.

Юқорида тилга олингани каби рискларни йўқотиб бўлмайди. Хавф-хатарни энг паст даражага тушириш учун эса уларни тўғри бошқариш (риск менежмент) талаб этилади. Риск менежмент бизнес турига қараб фарқ қилади.

Хавф-хатарни бошқаришда қуйидаги босқичларга эътибор қилиш керак:

1. Хавфни аниқлаш;
2. Хавфни баҳолаш;
3. Хавфни бошқариш;
4. Кузатиш ва кўриб чиқиш.

Корхонада юзага келиши мумкин бўлган молиявий хавф-хатарларга тўғридан-тўғри бош бухгалтер ҳамда бош директор жавобгар бўлади. Иш жараёнида моддий қийматликлар миқдорининг камайиши, корхона активлари ҳажмининг пасайиши нафақат ўғрилиқ, кўзбўямачилиқдан балки, эҳтиётсизлик оқибатида нотўғри юритиладиган бухгалтерия ҳисоботидан ҳам бўлиши мумкин.

Қаттиқ-маиший чиқиндиларни тўплаш ва қайта ишлаш бизнесида қайта ишланган маҳсулотларни харидорларга сотишда маҳсулот таннархи нотўғри ҳисобланган бўлса ва қайта ишланган хом ашё унга кетказилган харажатдан арзонроққа сотилса, бу корхона учун келгуси даврда зарарли молиявий натижаларга, хусусан салбий пул оқимиға олиб келади.

3-бўлимда таъкидланганидек, бош бухгалтернинг вазифалари сирасига молиявий прогнозлар ва риск таҳлили киради. Бу борада бош бухгалтер зарур ҳисоб-китоб таҳлил ишларини амалга ошириши ва керакли чора кўриши ёки чора кўрилиши кераклиги тўғрисида раҳбариятга хабар бериши керак.

Молиявий риск инфляцион жараёнлар, ҳар томонлама тўловга лаёқатсизлик, валютавий тебранишлар ва бошқалардан келиб чиқади.

Бу рискларни компанияда молиявий бошқарув тизимини яратиш ва компаниянинг пул оқимларини самарали бошқариш йўли билан минималлаштириши мумкин.

Форс-мажор rischi – кутилмаган ҳолатлар (табiiй офатлар, иш ташлашлар, урушлар ва бошқалар) оқибатида юзага келадиган риск тури.

Бу рискларни камайтириш чора-тадбирлари корхонанинг молиявий мустаҳкамлиги етарли даражада бўлиши, зарур вақтда корхона форс-мажор ҳолатлари учун ишлатишга етарли пул-маблағлари мавжуд бўлиши билан боғлиқ.

3. Ижтимоий бўлим

3.1 Лойиҳанинг меҳнат ресурсларига эҳтиёжи ва унинг аҳоли бандлигига таъсири

Ҳар қандай лойиҳанинг муваффақиятли амалга ошиши учун зарур бўлган омилларида бири у лойиҳа доирасида ишлайдиган ишчи кучи, яъни меҳнат ресурслари саналади. Лойиҳа доирасида кўп миқдорда тор доирадаги юқори малакали мутахассисларга эҳтиёж сезилмайди. Шунинг учун Қорақалпоғистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, саралаш клистер хизматларини ташкил қилиш лойиҳаси доирасида ўрта маълумотли ишчилар ишга ёлланиши мақсадга мувофиқ.

Ҳисоб-китобларга кўра, ушбу лойиҳа доирасида Қорақалпоғистон Республикаси 2-лоти ҳудудида 149 та янги иш ўрни яратилади.

Давлат-хусусий шериклик асосида ташкил этиладиган лойиҳанинг бир йиллий умумий меҳнатга ҳақ тўлаш миқдори 2,56 млрд. сўмни ташкил этади. Ушбу маблағнинг 2,28 млрд. сўми ходимларнинг ойлик иш ҳақи учун, 273,77 млн. сўми ягона ижтимоий тўлов саналади. Ходимларга ойлик ва йиллик тўланадиган ҳақ миқдори қуйидаги жадвалда келтиришган.

Кўрсаткичлар	Сони	Ўртача ойлик иш ҳақи	Йиллик иш ҳақи фонди
МАЪМУРИЯТ			
Директор	1	4 000,00	48 000,0
Директор ўринбосари	1	3 500,00	42 000,0
Ишлаб чиқариш бўйича директор ўринбосари	1	3 500,00	42 000,0
Бош бухгалтер	1	2 500,00	30 000,0
ЖАМИ	4		162 000,00
<i>Ягона ижтимоий тўлов</i>	<i>12%</i>		<i>19 440,00</i>
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХОДИМЛАРИ			
Юкловчилар	74	1 200,00	1 059 840,0
Ҳайдовчилар	38	1 200,00	547 200,0
МФЙларда тўловлар бўйича мутахассис	24	1 200,00	350 400,0
Истеъмомчилар билан ишлаш бўйича мутахассис	3	1 500,00	54 000,0
Юридик шахслар билан ишлаш бўйича мутахассис	2	1 500,00	36 000,0
Қоровул	4	1 500,00	72 000,0
ЖАМИ	145		2 119 440,00
<i>Ягона ижтимоий тўлов</i>	<i>12%</i>		<i>254 332,80</i>
ҲАММАСИ БЎЛИБ	149		2 555 212,80

Лойиҳани бошқарадиган маъмурият ходимлари 4 кишини ташкил қилиб, улар директор, унинг ўринбосари, директорнинг ишлаб чиқариш масалалари бўйича ўринбосари ҳамда бош бухгалтердан иборат. Маъмурият учун йиллик иш ҳақи фонди **181 440** минг сўмни ташкил қилади.

Директорнинг вазифалари қуйидагилардан иборат:

- менежерларни ишга қабул қилиш, танлаш, йўналтириш, ўқитиш ва қайта тайёрлаш ва интизом билан бошқарув (менежмент) самарадорлигини оширади; қадриятлар, стратегиялар, мақсадлар қўйиш ва уларга эришиш; жавобгарликни тайинлаш, иш натижаларини режалаштириш, кузатиш ва баҳолаш;
- нархларни белгилаш ва бизнес битимлари тузиш;
- бизнес учун йўналиш белгилаш;
- ташкилотнинг мақсади, вазифалари ва умумий йўналишини яратиш, мулоқот қилиш ва амалга ошириш;

- компания номидан чеклар ва ҳужжатларни имзолаш;
- ташкилотнинг муваффақиятли одимлашини таъминлаш.

Директор ўринбосари вазифалари:

- директор турли сабабларга кўра иш вазифасини бажара олмай қолганда, унинг номидан корхонани бошқариш, иш жараёни узлуксизлигини таъминлаш;
- корхонада ишлар фаолиятини тўғри ташкил қилиш.

Ишлаб чиқариш бўйича директор ўринбосари:

- ишлаб чиқариш жараёнлари тўғри ташкил этилиши, жойларда юзага келадиган камчиликларни бартараф этишда тўғридан-тўғри масъул;
- ишлаб чиқариш ходимларини назорат қилиш, уларнинг иш фаолиятини юзага келиши мумкин бўлган анормал ҳолатларда қарорлар қабул қилиш ва бу орқали ишлаб чиқариш жараёнидаги муаммоларни бартараф қилиш вазифаларини бажаради.

Бош бухгалтер:

- корхона учун молиявий ва бухгалтерия ҳисоботлари тайёрлаш учун жавобгар;
- корхона раҳбариятига молиявий таҳлиллар, ривожланиш бюджети ва бухгалтерия ҳисоботларини тақдим этади;
- молиявий прогнозлар ва риск таҳлили учун жавобгардир.
- нақд пул маблағларини бошқариш, умумий бухгалтерия ҳисоби ва бир ёки бир нечта мулк учун молиявий ҳисоботни амалга оширади;
- молиявий тизимлар ва сиёсатни ишлаб чиқиш ва бошқариш учун жавобгар;
- иш ҳақи ҳисоблаш учун жавобгар;
- солиқ қонунчилигига риоя этилишини таъминлайди;
- компания учун барча молиявий операцияларни бошқаради;
- компания учун ички аудитор вазифасини бажаради.

Ишлаб чиқариш ходимлари сони эса 145 кишини ташкил қилиб, уларнинг ҳар бири муайян вазифа бажаради.

Қорақалпоғистон Республикасида чиқиндиларни тўплаш, ташиш ва қайта ишлаш ишларини ташкил қилиш учун 32 дона чиқинди ташувчи машина ҳамда 8 дона бошқа турдаги махсус техника воситалари зарур. Ушбу техникаларни бошқариш учун 38 нафар ҳайдовчи ишга ёлланади. Шунингдек, ҳар бир чиқинди ташувчи машинада чиқиндиларни юклаш учун 2 нафар юкловчи талаб қилинади.

Чиқиндиларни юклаш жараёнида юкловчи ходимларнинг вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлиги шароитида чиқиндиларни тўплаш ва ташиш жараёнлари узлуксизлигини таъминлаш мақсадида юкловчилар жами сони 1,15 коэффициенти билан ҳисобланган. Шунда 74 нафар юкловчи талаб этилади.

Чиқинди ташиш машиналари ва бошқа махсус техникалар ҳайдовчилари:

- чиқиндиларни юклаш ва туширишда ёрдам беради;
- автотранспорт воситаси созлигини текширади, юк машинаси айрим турдаги хавфли чиқиндиларни ташиш учун мўлжалланган махсус хавфсизлик ускуналари билан жиҳозланганига ишонч ҳосил қилади;
- автотранспорт воситасининг бузилиши, бахтсиз ҳодисалар ёки қоидабузарликлар ҳақида хабар беради.

Юкловчилар:

- чиқинди йиғиш майдончалари, чиқиндилар учун контейнерлар тўпланган чиқиндиларни махсус чиқинди ташиш техникасига юклайди;
- қайта юклаш станциясига олиб борилган ва қайта ишланмайдиган маиший чиқиндиларни Мультилифт техникасига ортади ва ҳайдовчилар билан биргаликда полигонга ташийди.

МФЙларда тўловлар бўйича мутахассис:

- маҳаллаларда жойлашган хонадонларда юриб, аҳолидан чиқиндиларни ташиш учун тўловларни қабул қилади;
- аҳоли билан тўғридан тўғри муносабатга киришиб, чиқиндиларни тўплаш ва ташиш борасида юзага келган эҳтимолий муаммолар тўғрисида корхона раҳбариятини хабардор қилади.

Истеъмолчилар билан ишлаш бўйича мутахассис:

- миждозлар ёки ташриф буюрувчиларни шахсан ёки телефон орқали кутиб олади, уларнинг саволларига жавоб беради ёки керакли ходим томон йўналтиради;
- миждозлар билан барча турдаги алоқа каналлари (телефон, электрон почта, юзма-юз кўришиш ва ш.к.) орвали мулоқот қилади;
- миждозлар билан алоқага чиқиш орқали миждознинг компания маҳсулотлари ва хизматларига қизиқишини ошириш учун барча имкониятлардан фойдаланади;
- потенциал миждозларга сўровлар пайтида аниқ ва фойдали маълумот берилишини таъминлаш учун ташкилот маҳсулотлари, хизматлари, реклама кампаниялари ва бошқалар ҳақидаги янги маълумотлардан доимий равишда хабардор бўлади.

Юридик шахслар билан ишлаш бўйича мутахассис:

- тумандаги юридик корхоналар билан шартномалар имзолайди;
- юридик мижозлар томонидан бажарилган хизматлар учун тўланиши керак бўлган тўловларни қабул қилади.
- туманда янгидан ташкил қилинган юридик фирмаларнинг чиқиндини ташишга эҳтиёжи бор ёки йўқлигини ўрганади. Эҳтиёжи бўлган ширкатларга компания хизматларини таклиф қилади;
- юридик мижозлар билан амалга ошириладиган барча ишларни амалга оширади.

3.2 Меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги нормалари

Ўзбекистон Республикасида меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги нормалари 1996 йил 29 июнь куни тасдиқланган “Меҳнат муҳофазаси бўйича ишларни ташкил этиш тўғрисида”ги Намунавий низомга асосан қўлланилади.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, ташиш, қайта ишлаш жараёнларининг ихтиёрий босқичида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар ва ходимлар зарур техника хавфсизлиги нормаларига амал қилиши керак. Иш берувчи корхона ҳамда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги томонидан эса ходимларнинг меҳнат муҳофазаси таъминланади. Техника хавфсизлиги нормалари билан ҳар бир ходим танишиб чиқиши меҳнат жараёнида унга сўзсиз бўйсунуши керак. Қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, ташиш, қайта ишлаш жараёнидаги техника хавфсизлик қоидалари куйидаги босқичларни ўз ичига олади:

- а) чиқиндиларни қабул қилиш;
- б) очиқ контейнерларни локализация қилиш ва қайта юклаш;
- в) эргономика;
- г) чиқиндиларни аниқлаш ва таснифлаш;
- д) номаълум чиқиндиларни ўз вақтида синовдан ўтказиш ва аниқлаш;
- е) нормаларга мос келмайдиган кимёвий моддаларни ажратиш;
- ё) юклаш ва тушириш ишлари;
- ж) чиқиндиларни аралаштириш;
- з) лабораторияда қадоқлаш / шикастланган қадоқ;
- и) чиқиндиларни ташишга тайёргарлик;
- й) хавфсиз юклаш тажрибаси;
- к) чиқиндиларни полигонда сақлаш;
- л) полигонда чиқиндини саралаш;
- м) хавфли ёки фавқулодда вазиятларда фойдаланиладиган ускуналарга ўчириш зарурлигини белгилайдиган ёрлиқлар ёпиштириш;

н) дезинфекция тартиб-қоидалари.

Лойиҳа доирасида амалга ошириладиган ишлар меҳнат қилувчи ходимлар ва аҳоли учун хавфли таъсир қилиш муддатини камайтириш учун муҳандислик назорати, маъмурий назорат ёки шахсий ҳимоя воситаларидан фойдаланишни ўрганиши керак. Бунда муҳандислик назорати бошқаларига нисбатан афзал усул ҳисобланади.

Техник назорат воситаларига қуйидагилар киради:

- 1) шамоллатиш;
- 2) ёнғинга қарши воситалардан фойдаланиш;
- 3) технологик изоляция;
- 4) техник операциялар;
- 5) механизациялашган қайта ишлаш ускуналари.

3.3 Лойиҳаниг ижтимоий аҳамияти

Лойиҳани амалга ошириш натижасида худудда маълум бир қатлам ижтимоий гуруҳни иш билан таъминлашга эришилади.

Ушбу лойиҳа доирасида тадбиркорнинг стратегик мақсади бўлиб, Қорақалпоғистон Республикасидаги ҚМЧни қайта ишлаш имкониятларидан максимал даражада фойдаланиш, шунингдек, келажакда уни янада ривожлантириш ҳисобланади. Лойиҳани яратиш учун асосий шартлар:

- сиғимли ички истеъмол бозорининг мавжудлиги;
- туманда тадбиркорнинг яхши ишчанлик обрўси;
- ушбу соҳада инқилобий ўзгаришларни қилишга тайёр бўлган ёш, умидли, изланувчан жамоанинг борлиги;
- ходимларнинг фаолиятни бошлаш учун тайёргарлиги.

Ташкил қилинадиган фаолиятнинг устувор йўналиши Ўзбекистон Республикасининг кўрсатилаётган хизматларга бўлган эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда, давлат шериги ушбу лойиҳани амалга ошириш имкониятлари кўриб чиқади.

Лойиҳада қатнашувчи иккинчи томон, яъни тадбиркор (хусусий шерик)нинг вазифаси – корхонанинг юқори рентабеллигини таъминлаш ва кўшимча иш ўринлари яратилишига ва корхонанинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини қондиришга ҳисса қўшган ҳолда максимал иқтисодий фойда олишдан иборат.

4. Маркетинг тадқиқотлари бўлими

Ушбу саноатдаги бозор тенденциялари, айниқса мамлакатимизда жуда динамик ва айна пайтда мураккаб. Аммо шуниси аниқки, чиқинди йиғиш ва уни қайта ишлаш саноатидаги компания ишонч қозонгандан кейин, Ўзбекистон қонунчилиги асосида фаолият олиб борадиган компаниялар билан чиқиндини ташиш бўйича, шунингдек, қайта ишланган хом ашёни сотиш бўйича доимий ва барқарор шартномалар имзолаш имкониятига эга бўлади.

Охирги тенденциялар шунини кўрсатадики, чиқиндиларни тўплаш саноати, инвестицион жозибадорлик нуқтаи назаридан, қурилиш ва тижорат бизнеси билан рақобатлаша бошлаган. Бу тармоқлар ривожланиши ва кенгайиши билан кўпроқ чиқинди чиқариши табиий. Шунингдек, турар-жой бозорининг доимий талаби чиқиндиларни йиғиш ва қайта ишлаш саноатининг умумий даромадини барқарорлаштиришга ёрдам беради.

Келгусида чиқинди йиғиш хизматларига бўлган талаб аҳоли сонинг доимий ортиши, хусусийлаштириш ва бизнеснинг яратиши билан кўпайиб бораверади.

Хулоса ўрнида, ёқилғи харажатлари бу саноатдаги лойиҳа харажатларининг муҳим қисмларидан бири саналади. Келгуси йилда чиқиндиларни йиғиш ва ташишда фойдаланиладиган махсус техникаларни ҳаракатлантирадиган дизель ёқилғисининг нархи ошиши ушбу бизнес учун потенциал риск ҳисобланади.

4.1 Маҳаллий ва халқаро бозор имкониятлари

ҚМЧни тўплаш, ташиш, саралаш ва қайта ишлаш бозори, ташкилий тузилма нуқтаи назаридан номукамал рақобат бозори ҳисобланади. Шу билан бирга, у ўзининг бир қанча хусусиятларига кўра иқтисодий назарияда монополистик рақобат ва монополия бозори сифатида таснифланадиган бозор турларига ҳам яқинроқ. Ушбу ҳолатлар муқаррар равишда харидорларнинг хатти-ҳаракатларида, уларнинг асосий мақсадларининг ўзгариши, нархлар тизимида ўз натижасини кўрсатади, бу ҳам давлат томонидан амалга оширилаётган жараёнларни доимий равишда аниқ тартибга солишни талаб қилади.

Қорақалпоғистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, саралаш кластер хизматларини давлат-хусусий шерикчилиги асосида бошқариш лойиҳаси ҳудудда чиқиндини йиғиш қамрови даражасини 100 фоиз даражасига чиқариши мўлжалланган. Ҳозирги 45 фоиз қамров даражасида туманлардаги уй хўжаликлари ҳамда корхоналарнинг чиқинди ташиш билан боғлиқ эҳтиёжларини тўлалигича қондирмаяпти.

Ўтказилган маркетинг тадқиқотларига кўра, чиқиндиларни йиғиш нуқтаи назаридан, туманда ушбу лойиҳанинг мақсадли бозори сифатида қуйидаги уй хўжаликлари ҳамда корхона ва ташкилотлар лойиҳа доирасидаги ташкил этиладиган корхонанинг мақсадли бозори бўла олади:

- турар-жой бинолари;
- бизнес комплекслари;
- савдо марказлари ва анъанавий бозорлар;
- меҳмонхоналар;
- ресторанлар;
- умумий ўрта таълим мактаблари;
- жамоат объектлари;
- қурилиш майдонлари;
- фермерлар;
- касалхоналар ва бошқалар.

Лойиҳа аҳоли ва юридик фирмалар томонидан чиқариладиган маиший чиқиндиларни Қорақалпоғистон Республикасининг ушбу ҳудудида тўплаш, ташиш, саралаш ва қайта ишлашни ташкил этишга қаратилган. Ҳудуд аҳолиси 2021 йил ҳолатига кўра, 385 598 кишини ташкил этган ҳамда аҳолининг йиллик ўртача ўсиши 1,85% ни ташкил қилмоқда. Бу эса лойиҳа амалга ошишининг охириги йилига келиб аҳоли сони 77 517 кишига ортиб 463 115 кишини ташкил қилиши билдиради. Шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Статистика бошқармаси маълумотларига кўра, Қорақалпоғистон Республикасининг ушбу ҳудуди таркибидаги туманлар Ялпи Ҳудудий Маҳсулоти (ЯҲМ) Ўзбекистон ЯИМнинг ўртача ўсиш кўрсаткичи миқдорида ошмоқда. Аҳоли турмуш даражаси ортиши билан, уларнинг истеъмол даражаси ҳам ортади ва бу ҚМЧ миқдори йилдан йилга кўпайишини аңлатади.

4.2 Лойиҳанинг кўлами

Лойиҳа Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудининг бир қисмини ҳамда унинг 385 598 нафар аҳолисини қамраб олади. Лойиҳа ҚМЧ хизматларининг сифати билан боғлиқ муаммони ҳал қилиш заруриятига асосан амалга оширилмоқда. Лойиҳанинг асосий мақсади бўлиб, ҚМЧни тўплаш, ташиш, саралаш ва қайта ишлаш тизимини қайта шакллантириш, ҳудуддаги экологик ва санитар-эпидемиологик вазиятни, соғлиқни ва ҳаёт шароитларини яхшилаш ҳисобланади.

Шунингдек, лойиҳа чиқиндиларни қайта юклаш станцияси яратилишини кўзда тутлади.

4.3. Рақобатдош устунликлар

Давлат-хусусий шериклик асосида Қорақалпоғистон Республикасида ташкил этиладиган лойиҳа ва уни амалга оширувчи корхона ушбу бозорда, ушбу бизнесда янги ҳисобланади. Чунки ҳозирга қадар чиқиндини тўплаш иши билан ёки давлат томонидан Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси тасарруфидаги Давлат унитар корхоналари (“Тоza hudud” ДУК каби) шуғулланган ёки умуман ҳеч ким шуғулланмаган. Хусусий капиталнинг ушбу бизнесдаги улуши ниҳоятда паст ва кўпроқ Тошкент шаҳри ҳамда вилоят марказлари билан чекланади. Лойиҳа асосида ташкил этиладиган компания ишга киришишдан олдин бозорни пухта ўрганиши, ўзининг қийсий устунлигидан муваффақиятли фойдаланиши лозим. Ҳудуд бозорини тадқиқ қилиш асосида рақобатда устунлик берадиган бир нечта омиллар топилди. Улар сирасига мижозлар ва ҳамкорлар ишончи, ҳалоллик, чиқинди йиғишнинг бутун туман ҳудудини қамраб оладиган мукаммал тармоғи, кучли бошқарув, кучли операцион ҳаракатланиш ва бошқалар киради.

Қаттиқ маиший чиқинди йиғиш ва уни ташиш тармоғи корхонаси тумандаги кичик ва ўрта бизнес вакиллари, шунингдек, йирик саноат корхоналари билан ижобий алоқаларга эга бўлиши, улар орасида етарлича репутацияси бўлиши корхонага бошқалар билан рақобатда устунлик берадиган яна бир муҳим омиллардан биридир.

Корхона ўз ходимлари ва ишчиларига етарлича ойлик иш ҳақи беради. Уларни турли бонуслар ва ижтимоий ёрдам пакетлари билан қўллаб-қувватлайди. Ходимларга Ўзбекистон меҳнат муносабатларини тартибга солиш бўйича қонунлар ва бошқа қонуности ҳужжатларида белгиланган талаблар бўйича меҳтан қилиш, дам олиш учун шароит яратиб беради ва бу орқали тумандаги бошқа корхона ва ташкилотларга қараганда кадрлар меҳнат бозорида устуникка эришади ва ўз ишининг усталари билан меҳнат шартномалари имзолайди. Бу эса корхонага ходимларнинг ушбу бизнесни ривожлантириш учун бизнес эгалари билан бир қаторда жон куйдириши ва қайғуришини беради ва корхона шиддат билан олға интилади.

4.4 SWOT таҳлил ҳамда Marketing Mix (4P) стратегияси

Ушбу лойиҳанинг муваффақиятли амалга ошиши, ундан манфаатдор томонлар қўзлаган мақсадига эришиши учун лойиҳага таъсир қилувчи ички ва ташқи омилларни ҳисобга олган ҳолда унинг SWOT таҳлилинини амалга ошириш керак.

SWOT таҳлил

Кучли томонлари (S – Strength) — кучли бошқарув, Қорақалпоғистон Республикасидаги йирик аҳоли пунктига чиқиндини ташиш соҳасида хизмат қиладиган кенг тармоқнинг мавжудлиги, лойиҳанинг афзалликлари, иқтисодий устунлиги, миждозларнинг содиқлик дастури ҳамда соҳадаги тадбиркорнинг ишчанлик обрўси.

Кучсиз томонлари (W – Weakness) — ушбу лойиҳа доирасида катта миқдордаги бошланғич капиталнинг талаб этилиши. Ушбу маблағлар, асосан, чиқинди ташиш бўйича махсус техникалар харид қилиш, чиқиндиларни қайта юклаш станцияси сотиб олиш учун сарфланади.

Имкониятлар (O – Opportunities) — йилдан йилга аҳоли сонининг кўпайиб бориши, худудда кичик ва ўрта тадбиркорлик субъектлари сонининг муттасил ўсиши.

Хавф-хатарлар (T – Threat) — иқтисодиётнинг пасайиши, рақобат муҳитининг ҳаддан ортиқ ортиб кетиши, ўзгарувчан харажатлар, ёқилғи нархининг кескин қимматлашуви. Шунингдек, институционал ўзгаришлар вужудга келиши (қонунчилик ўзгариши ва ш.к.).

Marketing Mix ёки 4P стратегияси маркетингда кенг қўлланиладиган стратегиялардан бири бўлиб, у маркетинг режалаштиришнинг тўртта асосий “координаталарига” асосланади. Улар қуйидагилар:

Product (маҳсулот) – товар ёки хизмат, ассортимент, сифат, маҳсулот хусусиятлари, дизайни ва эргономикаси;

Price (нарх) – нарх, устамалар, чегирмалар;

Promotion (танитиш) – реклама, сотишни рағбатлантириш;

Place (жой) – етказиб бериш, савдо нуқталарининг жойлашуви, тарқатиш каналлари, сотувчи ходимлар.

Marketing Mix модели бозорда маҳсулотни самарали тарғиб қилиш учун сотувни бошқаришни ва ишлаб чиқиши мумкин бўлган барча керакли маҳсулот параметрларини ўз ичига олади.

Ушбу лойиҳа доирасида пул тушумлари а) аҳоли ва юридик шахсларнинг чиқиндилар учун тўлайдиган тўловлардан; б) ҚМЧларни қайта ишлаш ва уларнинг сотувини ташкил этишдан тушади. 4P стратегиясини ҚМЧ сотувини ташкил этиш доирасида қўллаш мумкин.

Product. Аҳоли ва ташкилотлардан чиқинди йиғиб олинishi натижасида қуйидаги қайта ишланадиган хом ашёлар сараланади ва уларни қайта ишлайдиган корхоналарга сотилади:

- қоғоз;
- металл;
- резина;
- полиэтилен;
- текстил;
- шиша маҳсулотлари.

Қайта ишланадиган хом ашёлар Қорақалпоғистон Республикаси ва унга ёндош ҳудудлардаги хом ашёни қайта ишлаш билан шуғулланадиган турли хил корхоналарга сотилади. Сотиш жараёнини тўғри амалга ошириш учун хом ашё ассортиментини кўпайтириш, уларни энг мақбул нархда сотишни ташкил қилиши керак.

Price. Чиқиндини тўплаш, ундан сараланадиган иккиламчи хом ашёни сотиш, иккиламчи хом ашё (қоғоз, металл, шиша маҳсулотлари каби) нинг ўзини тўплаш ва сотиш билан Қорақалпоғистон Республикасида бир нечта корхона, шунингдек жисмоний шахслар шуғулланади. Шунинг учун хусусий шерик томонидан қайта ишланадиган хом ашё сотуви ташкил этилганда нарх таклифи энг яхшилардан бири бўлиши керак, энг кўп маҳсулот харид қиладиган ва доимий харидорлар учун нарх чегирмалари қилинади.

Promotion. Маркетингнинг вазифаси бозорни ўрганиш билангина чегараланиб қолмай, корхона маҳсулотларининг керакли харидорларига етиб боришини таъминлашдан иборат. Айни мақсадга эришиш учун маҳсулотлар тарғиботи, рекламаси тўғри ташкиллаштирилиши керак.

Корхона маҳсулотлари ва улар тўғрисидаги маълумотлар ҳам анъанавий (билбордлар, реклама доскалари, телевидение орқали маркетинг), ҳам замонавий (SMM – ижтимоий тармоқлардаги маркетинг) маркетинг каналлари орқали мақсадли аудиторияга етказилади.

Place. Маҳсулотлар сотуви амалга оширилаётганда сотиш жойи аҳамияти ҳам юқори. Бунда жойнинг етарли инфратузилмаси билан таъминланганлиги, автомобил йўлларига яқинлиги савдонинг кўпайиши учун муҳимдир.

4.5. Сотиш ва маркетинг стратегияси

Маркетинг стратегияси

Тайёрланган маркетинг стратегияси профессионализм, мижозларга мукамал хизмат кўрсатиш, ҳалоллик ва сифатли хизмат кўрсатишга асосланган. Компания ўзи учун содиқ мижозлар базаси (LCB – loyal customer base) яратилишини таъминлайди.

Корхона ўз ишининг натижалари ва корхона хизматларидан қониққан мижозларнинг тавсиялари, таклифлари ва шикоятларини инобатга олган ҳолда савдо даражасини оширади.

Савдо ва маркетинг жамоаси соҳадаги катта тажриба асосида ишга олинади ва улар ўз мақсадлари ҳамда корхонанинг умумий мақсадларига эришиш учун мунтазам равишда тажриба орттириб боради ва қайта тайёрланади.

Корхонанинг мақсади Қорақалпоғистон Республикасида чиқиндини тўплаш ва сараланган иккиламчи хом ашёни сотиш бўйича энг етакчи корхонага айланиш саналади. Бунинг учун компания қуйидаги маркетинг ва сотиш стратегияларидан фойдаланиши тавсия этилади:

- Турар-жой бинолари, кўп қаватли уйлар, меҳмонхоналарга ўз бизнесини танитиш мақсадида брошура ва танишув хатлари юбориш ва бу билан бизнесни танитиш;
- Флаер ва визиткалар чоп этиб, уларни мақсадли аудитория саналадиган кичик ва ўрта бизнес корхоналарида тарқатиш;
- Дўстлар ва оила аъзоларидан фойдаланиб, бизнес тўғрисида ён-атрофга, туманнинг қишлоқ ҳудудларига маълум қилиш;
- Мактаблар, кутубхоналар, маҳаллий чойхона ва бошқа одамлар гавжум бўладиган жойлардаги эълонлар тахталарида компания ва у таклиф қилаётган маҳсулотлар ҳақида маълумот жойлаш;
- Маҳаллий босма ва электрон оммавий ахборот воситалари, жумладан Телеграм каналлари орқали мақсадли аудиторияга корхона хизматларини реклама қилиш.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш бизнеси биринчи йилнинг ўзидаёқ даромад келтирадиган бизнеслар сирасига киради.

Сотиш стратегияси

Корхона фаолият олиб бориши натижасида қуйидаги икки манбадан пул тушумлари тушади:

- а) аҳоли ва юридик шахсларнинг белгиланган тарифлар бўйича чиқиндилар учун тўлайдиган тўловлари;
- б) қаттиқ маиший чиқиндилар орасидан хом ашё сифати сотишга яроқли маҳсулотлар сотуви.

Аҳоли томонидан чиқиндилар ташиш учун тўланадиган йиллик тўловлар миқдори 12,03 млрд. сўмни (қамров даражаси 100 % бўлганда), юридик шахслар томонидан тўланадиган тўлов миқдори эса 155,53 млн. сўмни (шартнома қилган юридик ташкилотлар билан) ташкил этилиши прогноз қилинмоқда. Бунда Қорақалпоғистон Республикасининг ушбу ҳудудида истиқомат қилувчи 385,60 минг аҳолининг йиллик 31,2 минг сўмдан, шу ҳудудда Тоза ҳудуд ДУК билан шартнома қилган 98 та юридик шахснинг ҳар бир метр куб чиқинди учун 52,9 минг сўмдан тўлов қилиши кутилмоқда.

ҚМЧ таркибидан саралаб олинган иккиламчи хом ашё савдосидан тушадиган тушум миқдори эса қуйидагича бўлади:

Номи	Ўлчов бирлиги	1 йиллик сараланган иккиламчи хом-ашё	1 тонна сараланган иккиламчи хом-ашёнинг нархи (ҚҚС билан)	Тўлиқ ишлаб чиқариш қувватидаги тушум (ҚҚС билан)
Қоғоз	тонна	8 761	800,00	7 009 014,85
Металл	тонна	834	500,00	416 951,94
Полиэтилен	тонна	16 235	700,00	11 364 315,34
Текстиль	тонна	2 153	350,00	753 680,21
Шиша	тонна	4 782	150,00	717 262,89
Жами		32 765		20 261 225,22

4.6 Талаб ва таклиф

Иқтисодиётда исталган турдаги маҳсулот, товар ёки хизматнинг бозор нархи талаб ва таклиф эгри чизиқлари кесишган нуқта белгилаб беради.

Талаб истеъмолчиларнинг маълум турдаги товар ва хизматларга бўлган эҳтиёжи. Талабнинг энг кенг тарқалган миқдорий характеристикаси – хизматларга бўлган талаб эластиклиги деб аталади. Хизматларга бўлган талаб эластиклигининг учта тури мавжуд: нарх эластиклиги, даромад эластиклиги ва турли хизматлар учун ўзаро мослашувчанлик.

Талабнинг нарх эластиклиги = талаб қилинган миқдорнинг %да ўзгариши / нархнинг %да ўзгариши

Нарх эластиклиги маҳсулот нархининг ўзгаришига нисбатан истеъмол ҳажмининг ўзгаришини ўлчаш билан ифодаланади.

Талаб эластиклигининг миқдорий ифодаси муайян мамлакат истеъмолчилик хулқ-атворининг ўзига хос хусусиятларини акс эттиради, чунки у истеъмол имтиёзларининг жамланганлиги, аҳолининг даромад даражалари, миллий хусусиятлари ва иқтисодиёт ривожланишидаги умумий вазият билан белгиланади. Шунинг учун, одатда, бир мамлакат маълумотларидан олинган эластиклик характеристикасини бошқа мамлакат шароитига ўтказиш нотўғри ҳисобланади. Бироқ, умумий қоида шундан иборатки, берилган хизмат жавоб берадиган талаб қанчалик юқори бўлса ва унинг ўрнини босувчилар сони қанчалик кам бўлса, нарх эластиклиги шунчалик паст бўлади. Ўзбекистонда ҳозирча бу коэффициентга тааллуқли ҳисоб-китоблар йўқ.

Нарх омилидан ташқари нархсиз омиллар ҳам талаб ва таклифга таъсир қилади. Талаб миждозлар (аҳоли) сони, жисмоний шахс, оиланинг ўртача даромади билан белгиланади.

Таклиф истеъмолчилар учун мавжуд бўлган маълум бир товар ёки хизматнинг умумий миқдорини тавсифловчи асосий ичтисодий тушунчалардан бири. Таклиф нархга тўғри пропорционал бўлиб, маҳсулот нархи ошса, унинг таклифи ҳам ошишини билдиради.

5. Техник-технологик бўлим

5.1. Технологик ва техник ечимлар акс эттириш

Мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилишни таъминлаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, шунингдек, ҳудудларнинг санитария ва экологик ҳолатини яхшилаш соҳасида изчил сиёсат амалга оширилмоқда.

Ҳозирда республика ҳудудида умумий қуввати йилига 894 минг тонна ҚМЧни қайта ишлайдиган 183 та корхона, шу жумладан 72 та полимер плёнка ва пластмассани, 65 та қоғоз ва картон буюмларини, 17 та шина ва резинотехника буюмларини, 10 та метални, 6 та шишани, 2 та мой ва текстилни, 11 та бошқа чиқиндиларни қайта ишлаш корхоналари мавжуд.

Шу билан бирга республиканинг 9 та шаҳрида (Андижон, Бухоро, Гулистон, Жиззах, Навоий, Нукус, Термиз, Урганч ва Қарши) умумий қуввати йилига бир миллион тоннадан ортиқ маиший чиқиндиларни қайта ишлаш қувватига эга бўлган, ҚМЧни тўплаш, ташиш, саралаш, утилизация қилиш, қайта ишлаш ва кўмиш бўйича кластерларнинг ташкил этилиши ҚМЧнинг истеъмол қимматига эга таркибларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўлидаги муҳим қадамлардан бири бўлди.

ҚМЧ билан боғлиқ ишларни амалга ошириш тизими самарали ишлаганининг асосий омили ҚМЧни ўз вақтида тўплаш ҳамда уларни қайта ишлаш ва (ёки) жойлаштириш жойларига ташиш ҳисобланади.

Кўрсатилаётган хизматлар сифатини яхшилаш мақсадида органик, қайта ишланадиган ва қайта ишланмайдиган ҚМЧни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш жадваллари мақбуллаштирилади, ҚМЧ ҳосил бўладиган олис участкалар учун махсус зичловчи қурилмалар билан жиҳозланган қайта юклаш пунктлари қурилади.

5.2 Лойиҳа тузилиши

Лойиҳа ҳудудда мавжуд чиқиндиларни ташиш ва йиғиш тизимини модернизация қилиш ва қайта қуришни ўз ичига олади. Қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, утилизация қилиш, қайта ишлаш ва кўмиш бўйича самарали тизимни яратиш лойиҳанинг асосий босқичи ҳисобланади. Ушбу тизимни самарали бажариш учун лойиҳа доирасида 11 та чиқинди ташувчи машина, 100 та контейнер, 2 та мултилифт махсус техникаси, 2 та чиқиндиларни қайта юклаш станцияси ва 10 та чиқинди йиғиш шахобчасини қуриш режалаштирилган. Давлат томонидан тақдим этиладиган мавжуд асосий воситалар (21 та чиқинди ташувчи, 2 та крюковой юклагич ва 2 та

бульдозер) маиший чиқиндиларни ташиш билан боғлиқ бўлган ишларни самарали ҳал этишда кўмаклашади.

Давлат томонидан тақдим этиладиган махсус техникалар

<i>Махсус техника тури</i>	<i>Махсус техника русуми</i>	<i>Сони</i>
Чиқинди ташувчи (Исузу) 7м ³ ҳажмли	ISUZU NPR 82 L ISUZU NQR 71 PL	21
Крюковой юклагич	ISUZU NQR 71 PL	2
Бульдозер	TY-160	2

5.3. ҚМЧларни тўплаш, ташиш ва саралашнинг технологик босқичлари

Қаттиқ маиший чиқиндилар ихтисослаштирилган транспорт воситаларида (чиқинди ташиш машиналари ва бошқа ихтисослаштирилган машиналарда) ташилади.

Чиқинди тўплаш шохобчаларидаги, шунингдек

ташкilotлардаги қаттиқ маиший чиқиндиларни вақтинчалик тўплаш ва сақлаш учун ташкил этилган жойлардаги чиқинди контейнерлари экипаж юкловчилари томонидан ихтисослаштирилган транспорт воситасининг манипулятор механизмига ўрнатилади ва унинг махсус механизми ёрдамида (механик тарзда) чиқинди кузовига бўшатилади.

Манипулятор механизми билан жиҳозланмаган ихтисослаштирилган транспорт воситасининг чиқинди кузовига контейнерларни бўшатиш экипаж юкловчилари томонидан қўл кучи билан амалга оширилади.

«Сигнал» усулида йўналиш жадвали бўйича етиб келган ихтисослаштирилган транспорт воситасига қаттиқ маиший чиқиндиларни жойлаштириш истеъмолчилар ва экипаж аъзолари томонидан амалга оширилади.

Бунда қаттиқ маиший чиқиндилар махсус чиқинди қопларида (пакетларда) ёки ғилдиракли контейнерларда (40 – 120 л.) сақланган ҳолларда уларни ихтисослаштирилган транспорт воситасига жойлаштириш экипаж юкловчилари томонидан амалга оширилади.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни ихтисослаштирилган транспорт воситасига юклаш жараёни пиёдалар, автотототранспорт воситалари ҳамда велосипедлар ҳаракатига тўсқинлик қилмаслиги лозим.

Чиқинди сақлаш контейнерлари қаттиқ маиший чиқиндилардан тўлиқ, қолдиқсиз тозаланиши ҳамда санитария талабларига мувофиқ дезинфекция қилиниши керак.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни юклаш ва ташиш ишлари уларни тушириб қолдириш, авария ҳолатини пайдо қилиш, инсонлар соғлиғи ва атроф-муҳитга зарар етказиш эҳтимолларини истисно қилувчи усуллар билан амалга оширилади.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни ташишга ихтисослаштирилмаган - ағдарма ва бортли махсус транспорт воситаларидан маиший чиқиндиларни ташиш мақсадида фойдаланилганда, чиқиндиларнинг тўкилиши ва суюқликнинг (филтрат) оқиши ҳамда чиқинди чангларининг атмосфера ҳавосига тарқалишини олдини олиш чоралари кўрилиши лозим.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни юклаш ва ташишда қуйидагиларга йўл қўйилмайди:

- контейнерларда сақланаётган чиқиндилар ёки чиқинди уюмларидан иккиламчи хом ашё ажратиб олиш;
- юклаш жойида чиқинди қолдиқларини қолдириш ёки уларни ён атрофга сочиб юбориш;
- экипаж аъзоси бўлмаган шахсларни жалб қилиш («сигнал» усулида тўплаш ва олиб чиқиб кетиш ҳоллари бундан мустасно) ёки уларни ихтисослаштирилган транспорт воситасида ташиш.

Ишлаб чиқариш қуввати даражаси, юқорида айтиб ўтилганидек, сменали қуввати ва йилига иш кунлари сонига боғлиқ бўлиб, лойиҳани баҳолашда консерватизм нуқтаи назаридан қувватни босқичма-босқич ривожлантириш назарда тутилган.

Қорақалпоғистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, ташиш, саралашни тўғри ташкил этиш учун қуйидаги жараёнлар кетма-кетлиги амалга оширилади.

1. Биринчи навбатда аҳоли ва юридик шахслар томонидан ҳосил бўлган ҚМЧ чиқинди йиғиш шаҳобчаларида ёки чиқинди контейнерларида тўпланади.
2. Сигнал усулида эса йўналиш жадвали бўйича қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш амалга оширилади.
3. Кейинги босқичда йиғилган чиқинди ҳудудда жойлаштириш режалаштирилган саралаш комплексига ташилади.
4. Саралаш босқичидан ўтган қайта ишланмайдиган чиқиндилар қайта юкланади.
5. Қайта юклаш станцияси бир вақтнинг ўзида саралаш комплекси ҳудудига жойлаштириш режалаштирилган.
6. Қайта юкланган ҚМЧ 10-20 м³ ҳажмдаги контейнерларга зичланган ҳолда жойлаштирилади.
7. Контейнерлардаги чиқиндилар махсус техника мультилифт орқали чиқинди полигонига ташилади.

5.3.1. Маиший чиқиндиларни йиғиш пункти

Маиший чиқиндиларни йиғиш уй хўжаликларидан, тижорат ёки давлат идоралари участкаларидан бошланади. Маиший чиқиндиларни йиғиш пункти асосан шаҳарнинг турар жойларида, айниқса кўп қаватли турар-жой бинолари зич жойлашган жойларда ишлайди. Маиший чиқиндиларни йиғиш пунктларини такомиллаштириш керак, чунки улар чиқиндиларни бошқариш тизимининг муҳим қисмидир. Маиший чиқиндиларни йиғиш пунктлари қайта ишланадиган материалларни қўлда ажратиш орқали чиқиндиларни камайтириши мумкин. Ушбу тизим содда бўлса-да, жуда самарали эканлигини исботлади. Кейинчалик, қайта ишланадиган материаллар норасмий сектор томонидан тўпланади, ташилади ва кейинги фойдаланиш учун қайта ишланади.

Қонунчиликка мувофиқ кўп квартирали аҳоли хонадонларидан маиший чиқиндиларни ташиб кетиш махсус чиқинди тўплаш шаҳобчалари орқали амалга оширилиши белгиланган.

Қорақалпоғистон Республикасидаги мавжуд кўп қаватли уйлар учун дастлабки ҳисоб-китобларга кўра 10 донна намунали чиқиндиларни йиғиш шаҳобчаларини қуришга эҳтиёж бор. Шу сабабли, лойиҳа доирасида хусусий

шерик томонидан 10 та чиқиндиларни йиғиш шаҳобчалари қуриш учун инвестиция киритилади.

5.3.2. Чиқинди йиғиш контейнерлари

Ҳозирда Қорақалпоғистон Республикасида чиқинди йиғиш баклари ўрнатилган бўлиб, улар 2016 ва 2018 йиллар оралиғида харид қилинган. Шу билан бирга, вилоятлардаги қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш тизими чиқиндиларни йиғиш самарадорлигини оширишни истаса, чиқиндини йиғиш бакларини алмаштириш талаб қилинади. Вилоятда асосан **0,75 м³** ҳажмли пўлат баклар ишлатилади.

Лойиҳа доирасида **1,1 м³** ҳажмдаги **100 та** бакларни харид қилиш режалаштирилмоқда. ҚМЧни чиқинди йиғиш пунктларининг ўзида ҳар хил рангдаги қопқоқларга қараб, фуқароларнинг онги ошиб бориши ва тарбияланиши натижасида, дастлаб сараланиши режалаштирилмоқда, яъни фуқаролар қайта ишланиш учун яроқли бўлган турли чиқиндини (шиша идишлар, пластмасса, қоғоз ва бошқалар) тегишли рангдаги қопқоқли контейнерга ташлайди.

5.3.3. Чиқинди ташиш техникалари

Бугунги кунда “Тоза ҳудуд”ДУК Қорақалпоғистон Республикаси филиали ҳисобида 21 та махсус чиқинди ташувчи техника мавжуд. Туманда йиғилган маиший чиқиндилар махсус техникалар ёрдамида лойиҳа доирасида ишга тушириладиган чиқиндиларни саралаш комплексига келтирилади.

Ҳозирда Қорақалпоғистон Республикасининг ушбу ҳудудида 385,6 минг аҳоли рўйхатга олинганлигини, маиший чиқиндиларни қайта юклаш станциялари орқали полигонларга жўнатиш тизими яраталиши ҳисобига, махсус техникалардан самарали фойдаланиш имкониятлари ошиши, яъни ҳар бир техникани бир кунлик қатнови камида 3,0 мартабага етишини ҳисобга олинса, ўртача ҳар 12,0 минг аҳоли учун 1 та чиқинди ташувчи техника лозим бўлади. Шу сабаб, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан тўла қувватни таъминлаш учун қўшимча 11 та махсус чиқинди ташувчи техника сотиб олиш учун инвестиция киритилади.

Таклиф этилаётган лойиҳа фақат ишлаб чиқариш самарадорлигини дастлабки яхшилашга қаратилганлиги сабабли, биринчи босқичда такомиллаштиришнинг энг яхши варианты Хусусий шерик сифатида қатнашадиган корхонага энг керакли "универсал" технологияларни тақдим этиш эканлиги тўғрисида келишувга эришилади. Ўзбекистонга келсак, бу маълум даражада обрў қозонган, юк ташиш ҳажми 7 дан 12 м³ гача бўлган юк машиналари ҳисобланади.

Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиққалъа туманлари ҳудудида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндилар, лойиҳа доирасида ишга тушириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станциясига келтирилади ҳамда саралашдан ўтказилган чиқиндилар қайта юклаш технологияси ёрдамида контейнерларга зичланиб, махсус мультилифт техникалари ёрдамида Беруний туманидаги чиқинди полигонига жойлаштирилади. Шу сабаб, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан саралашдан ўтиб махсус қайта юклаш технологияси ёрдамида 10-20 м³ ҳажмдаги контейнерларга зичланган маиший чиқиндиларни полигонларга олиб бориш учун 2 та махсус мультилифт техникаси сотиб олиш учун инвестиция киритилади.

Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси

Қорақалпоғистон Республикасида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндиларни махсус чиқинди ташувчи техникалар ёрдамида, лойиҳа доирасида ишга туширилиши режалаштириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станцияга олиб келиш орқали, ушбу ҳудудда чиқинди полигонига бўлган эҳтиёжни йўққа чиқаради. Бу эса туман экологик вазиятини яхшилашга катта хизмат қилади. Бунинг учун туманнинг чиқинди полигонига йўналиши қулай бўлган ҳудуддан 0,50 дан 37 Гача бўлган ерга эҳтиёж туғилади. Мазкур ажратилган жойга бир вақтнинг ўзида маиший чиқиндиларни қайта юклаш технологиялари ишга тушириш режалаштирилган. Қорақалпоғистон Республикасининг ушбу ҳудуди аҳоли сони ва чиқиндиларни тўпланиш меъёрларини ҳисоб-китоб қилган ҳолда қунига 100 тонна маиший чиқиндиларни қайта юклаш имкониятига эга бўлган 2 та чиқиндиларни қайта юклаш ускунаси учун инвестиция киритилади. Ушбу қайта юклаш станциялари Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида жойлаштирилиши режалаштирилган.

5.4 Лойиҳанинг ҳал қилувчи кўрсаткичлари, компонентлари, шунингдек, уларнинг ҳисоб-китоб қилинган қийматлари

Жадвалда келтирилган асосий воситалар билан таъминланса, Қорақалпоғистон Республикасида аҳолини маиший чиқиндиларни ташиб кетиш хизмати билан қамраб олиш даражаси 100 фоизга чиқарилади.

<i>Номи</i>	<i>Давлат ташиқотидаги асосий воситалар сони</i>	<i>Хусусий шерик томонидан лойиҳага киритиладиган асосий воситалар сони</i>
Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси		2
Чиқинди ташувчи (Исузу) 7м ³ ҳажмли	21	
Чиқинди ташувчи (HOWO) 8м ³ ҳажмли		11
Крюковой юклагич	2	
Махсус техника Мультилифт (Қайта юклаш станцияси учун)		2
Бульдозер	2	
Чиқинди йиғиш майдончалари		10
Чиқиндилар учун контейнерлар		100

6. Экологик бўлим

6.1. Лойиҳанинг атроф-муҳит ҳолатига таъсири

Ҳозирги вақтда чиқиндиларни қайта ишлаш долзарб, истиқболли ва умуман муҳим йўналиш ҳисобланади. Бунинг долзарблиги нафақат йўқ қилиниши талаб қиладиган чиқиндилар ҳажмида, балки яқин келажакда ушбу ҳажмларнинг жиддий пасайишига умид қилишнинг ҳожати йўқлигини ва сайёрамизнинг ўзини ўзи тиклаш манбаи чексиз эмаслигини англашдадир. Ушбу йўналишнинг аҳамияти атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва экологик вазиятни яхшилаш бўйича аниқ талаблар билан изоҳланади, чунки ифлосланиш кирадиган экотизимларнинг заҳарланиши катта зарар етказди, аммо чиқинди уюмлари ва чиқиндихоналар эгаллаган майдонларнинг ўсиш хавфи камроқ. Ўз навбатида, катта миқдордаги рухсатсиз ахлатхоналар турли хил касалликлар, шунингдек уларни ташувчилар ва атрофдаги экотизимларга жиддий зарар етказиши мумкин бўлган турли хил ҳайвонлар учун жой бўлиши мумкин.

Шу билан бирга, асосан чиқиндиларнинг моҳияти, унинг инсон саломатлиги ва атроф-муҳитга таъсири тўғрисида хабардорликни ошириш орқали кенг жамоатчилик томонидан қўллаб-қувватлашни таъминлаш керак.

Ушбу мақсадга эришиш учун қуйидаги мақсадли вазифаларни бажариш керак:

- ҚМЧни бошқариш соҳасидаги масалаларга ойдинлик киритиш мақсадида аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари ўртасида ахборот учрашувлари, семинарлар, тренинглар ва "давра суҳбатлари" ни ўтказиш;
- ҚМЧни бошқариш соҳасидаги долзарб масалаларни, шу жумладан чиқиндиларни алоҳида йиғиш, мавжуд муаммоларни ва уларни ҳал этиш йўллари, шунингдек аниқ мақсадли ижтимоий гуруҳларга (болалар, талаба-ёшлар, уй бекалари, шаҳар ва қишлоқ аҳолиси) йўналтирилган масалаларни оммавий ахборот воситаларининг босма ва электрон кўринишларида кенг ёритиш;
- махсус чиқинди оқимларини йиғиш ва қайта ишлаш тизимларини жорий этиш учун ҳар бир минтақада йиғиш пунктларини яратиш (таркибида симоб мавжуд чиқиндилар, шина чиқиндилари, ишлатилган батареялар, чиқинди мойлар, қадоклаш чиқиндилари ва бошқалар);
- чиқиндиларни йиғиш пунктлари ва ижтимоий объектларни контейнерлар билан жиҳозлаш;
- қайта ишланадиган чиқиндиларни саралаш учун қулайликлар яратиш – ҳар бир вилоятда кунига 4,9 минг тонна ишлаб чиқариш қуввати билан;

- завод чиқиндиларини қайта ишлаш корхоналарини яратиш (компостлаш технологияси бўйича) - корхонанинг ҳар бир ҳудудида кунига 2,4 минг тонна ишлаб чиқариш қуввати билан;
- бозорда сотиш учун қайта ишланадиган материалларни ажратиш;
- кейинчалик маҳсулотни бозорда сотган ҳолда, компост материал сифатида фойдаланиш учун биомассани ҚМЧ дан ажратиш;
- чиқиндиларнинг калория қийматидан фойдаланган ҳолда ёқилғидан олинадиган энергияни алмаштириш;
- ҳосил бўладиган чиқиндиларнинг умумий миқдоридан полигонларда кўмиш учун ҚМЧ ҳажмини 95% дан 54% гача камайтириш;
- қайта ишланадиган иккиламчи хом ашёни сотишдан эришиладиган даромадларнинг даражасини оширишни таъминлаш.

Полигонларнинг экологик хавфини инобатга олиш ниҳоятда муҳим. Чиқиндиҳоналар кўплаб муаммоларни келтириб чиқаради, жумладан, улар орасида касалликка олиб келадиган каламушлар, зарарли ва бадбўй метан газининг чиқиши, сувга тушадиган захарли балчиқ – филтратлар бўлади. Чиқинди билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилишга оқилона ёндашган ҳолда, бу муаммоларнинг барчасининг олдини олиш мумкин. Чиқиндини уюм қилиб йиғиш ўрнига анчадан бери бошқа усуллар ихтиро қилинган. Улардан бири чиқиндиларни пиролиз ёрдамида қайта ишлашдир.

6.2 Экология ва атроф муҳитга салбий таъсирини камайтириш бўйича чора-тадбирлар

Мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилишни таъминлаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, шунингдек, ҳудудларнинг санитария ва экологик ҳолатини яхшилаш соҳасида изчил сиёсат амалга оширилмоқда.

Хусусан, 2017-2018 йилларда қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш тизимининг инфратузилмасини такомиллаштириш бўйича кенг кўламли ишлар олиб борилди, 13 та санитария тозалаш давлат унитар корхоналари ҳамда уларнинг туман ва шаҳарлардаги 172 та филиали, шунингдек, 9 та маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни комплекс амалга ошириш кластерлари ташкил этилди. Кўрилган чора-тадбирлар аҳолининг деярли ярмини санитария жиҳатидан тозалаш хизматлари билан қамраб олинишига имкон берди.

Шу билан бирга қишлоқ аҳоли пунктларида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш бўйича хизматларнинг етарли даражада таъминланмаганлиги, қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш соҳасидаги инфратузилманинг қониқарсиз ҳолатда эканлиги, мавжуд қаттиқ маиший чиқинди полигонларининг санитария талаблари ва экологик меъёрларга мувофиқ келмаслиги мазкур соҳада комплексли чора-тадбирларни қабул қилишни талаб этмоқда.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, утилизация қилиш, қайта ишлаш ва кўмиш бўйича самарали тизимни яратиш, уларнинг фуқаролар соғлиғи ва атроф-муҳитга зарарли таъсирини бартараф қилиш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 январдаги ПФ-5635-сон «2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили»да амалга оширишга оид Давлат дастури тўғрисида»ги Фармони ижросини таъминлаш мақсадида:

Қуйидаги асосий вазифаларни амалга оширишни назарда тутувчи, 2019 – 2028 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш стратегияси (кейинги ўринларда — Стратегия) тасдиқланди:

- аҳолининг қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш бўйича хизматлар билан тўлиқ қамраб олинишини таъминлашга йўналтирилган санитария жиҳатидан тозалаш инфратузилмасини ривожлантириш;
- қаттиқ маиший чиқиндиларни қайта ишлашнинг самарали ва замонавий тизимини яратиш;
- полигонларга кўмиш учун йўналтириладиган қаттиқ маиший чиқиндилар ҳажмини камайтириш, санитария ва экологик меъёрлар талабларига мувофиқ келадиган замонавий қаттиқ маиший чиқинди полигонларини яратиш, шунингдек, мавжуд полигонларни ёпиш ва рекультивация қилиш бўйича чора-тадбирларни кўриш;
- санитария жиҳатидан тозалаш соҳасида нархлар шаклланишини такомиллаштириш ва тарифларни оптималлаштириш;
- қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш объектларидан муқобил энергия манбалари сифатида фойдаланиш.

7. Институционал бўлим

Лойиҳани амалга оширишда иштирок этувчилар давлат шериги ва хусусий шерик ҳисобланади. Уларнинг ўзаро ҳамкорлиги иқтисодий ва ижтимоий муаммоларни ҳал этишга қаратилган. Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг давлат-хусусий шериклик лойиҳаларини кўриб чиқиш ишчи гуруҳи лойиҳани кўриб чиқади ва амалга оширишга қарор қилади.

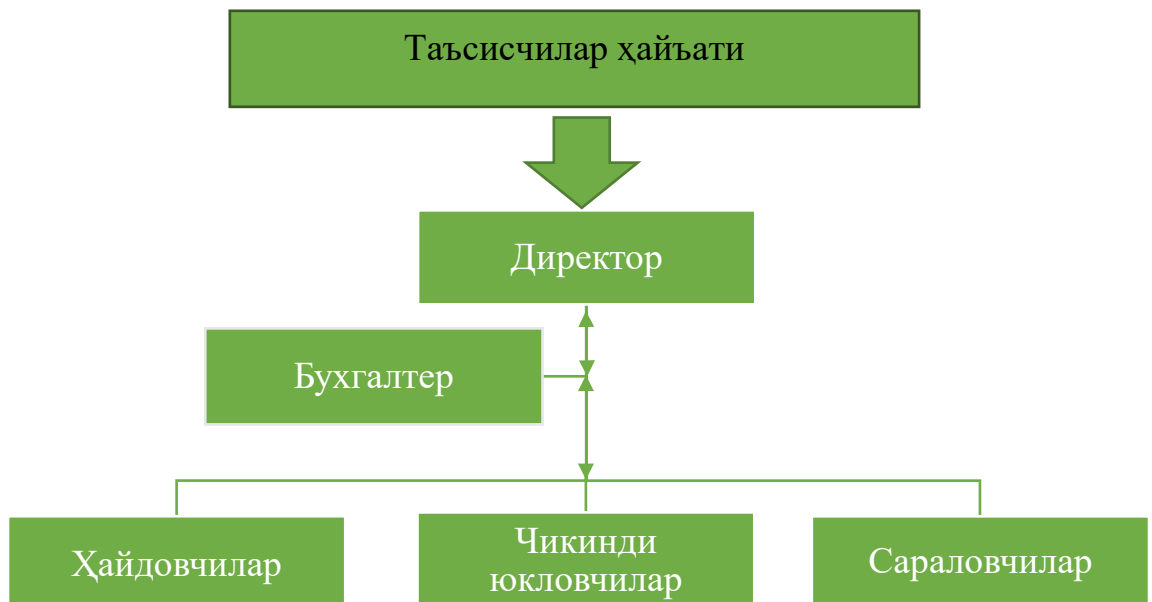
Хусусий шерик мавжуд ва содир бўлиши мумкин бўлган рискларни ўз бўйнига олган ҳолда лойиҳага ўз инвестицияларини жалб қилади.

Лойиҳа ишга туширилгандан кейин харажатлар, фойда ва мажбуриятлар хусусий шерик аъзолари ўртасида тақсимланади.

7.1 Лойиҳани бошқариш

Мазкур лойиҳани бошқариш, талабгор корхона томонидан амалга оширилади. Бошқарув корxonанинг устави ёки шунга тенглаштирилган ҳужжати орқали бўлади.

Корxonанинг эгаси (таъсисчи) бошқарув учун директор тайинлайди. Директор ўз ўрнида маъмурият ва ишчи бўлимни тайинлайди. Ҳужжатлар алмашинуви ёки қарорлар ижроси қуйидаги схема орқали амалга оширилади.

7.2. Лойиҳанинг ҳуқуқий асослари

Лойиҳанинг ҳуқуқий асослари сифатида қуйидаги манбаларни кўрсатиш мумкин:

- Ўзбекистон Республикасининг «Чиқиндилар тўғрисида» ги Қонуни (05.04.2002);
- Ўзбекистон Республикасининг «Давлат-хусусий шериклиги тўғрисида» ги Қонуни (10.05.2019);
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 апрелдаги «2019-2028 йилларда Ўзбекистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғли ишларни амалга ошириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида» ги Қарори (ПҚ-4291-сон);
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 29 декабрдаги «Хусусий тиббиёт ташкилотларини янада ривожлантириш учун кўшимча шароитлар яратиш тўғрисида» ги Қарори (ПҚ-3450-сон);
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 29 сентябрдаги «Маиший ва қурилиш чиқиндилари билан ишлаш соҳасида фаолиятни бошқариш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» ги Қарори (№ПҚ-4845).

Қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, ташиш, утилизация қилиш, қайта ишлаш ва кўмишнинг самарали тизимини яратиш, уларнинг аҳоли саломатлиги ва атроф-муҳитга зарарли таъсирини олдини олиш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 январдаги ПФ-5635-сонли "Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили"да 2017 - 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини амалга ошириш Давлат дастури тўғрисида" ги фармонида ҳам кўзда тутилган.

7.3. Шерикларнинг ўзаро ҳамкорлиги ва мажбуриятлар тақсимооти

Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, саралаш кластер хизматларини давлат-хусусий шерикчилиги асосида бошқариш лойиҳаси доирасида давлат шериги сифатида Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси ҳозирда ўз балансида мавжуд бўлган чиқинди ташишга мўлжалланган махсус техникалар ва бошқа асосий воситаларни битим муддатига қадар хусусий шерикка фойдаланишга топширади.

Хусусий шерик эса лойиҳа учун зарур бўлган ва илова қилинган ҳужжатларда кўрсатилган миқдордаги ва сифатдаги махсус техникалар ва асосий воситаларни харид қилади. Ҳамда лойиҳа давомида ушбу воситалардан ўзининг давлат шериги олдидаги мажбуриятларини бажариш (туманда аҳолидан чиқинди йиғиш қамровини 100 фоизга етказиш) мақсадида фойдаланади.

7.4. Институционал хавф-хатарлар

Институционал хавф-хатарлар ҳам давлат шериги томонидан, ҳам хусусий шерик томонидан юзага келтирилиши мумкин. Институционал хавф-хатарлар компания ёки таъминот занжирининг бошқаруви ва стратегиясидаги ўзгаришларни ўз ичига олган ҳодисалар ҳисобланади.

Давлат секторидаги институционал ўзгаришларга мисоллар давлат миқёсида қонунчиликнинг ўзгариши, миллий сиёсат ва бу соҳага қаратилаётган стратегиянинг қайтадан кўриб чиқилиши бўлиши мумкин. Хусусий сектордаги институционал хавф-хатарлар эса компанияни қайтадан ташкил қилиш, уни бошқа компания билан бирлаштириш, бозор конъюнктурасининг ўзгариши ва технологик ютуқлар кўринишида намоён бўлиши мумкин.

Давлат шериги томонидан юзага келиши мумкин бўлган институционал рисклар даражаси ниҳоятда паст. Чунки ҳозирги кунда экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасига ҳам ҳукумат даражасида, ҳам жамоатчилик даражасида эътибор қаратилмоқда. Бирор жойда содир бўладиган экологик қонун бузилиш ҳолатлари жамоат фаоллари эътиборидан четда қолмаяпти ва ушбу масалага ҳукумат номидан Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси ва унинг ҳудудий бошқармалари ўз вақтида муносабат билдириб, тегишли чоралар кўрмоқда.

Хусусий шерик ҳамда эркин бозор муҳити томонидан рўй бериши мумкин бўлган институционал хавф-хатарлар учун корхона ва аввал бошда унинг раҳбари тайёргарлик кўриши лозим. 3-бўлимда ёзилганидек, корxonанинг стратегик ривожланиши ва корхона бош мақсадини ишлаб чиқиш тўғридан-тўғри директорнинг вазифалари сирасига киради. Бозордаги ўзгаришларни вақтида пайқаш, унга кириб келаётган янги ўйинчиларнинг техник ва иқтисодий имкониятларини тўғри баҳолаш, соҳага доир технологик янгиликларни кузатиб бориш ва зарур пайтда улардан унумли фойдаланиш орқали юзага келиши мумкин бўлган институционал хавф-хатарларни олдини олиш ёки минимум даражага тушириш мумкин.

8. Архитектура-қурилиш бўлими

8.1. Қурилиш майдони (трассаси)нинг шаҳарсозлик талаблари

Қорақалпоғистон Республикаси мамлакатнинг ғарбий қисмида жойдашган. Ушбу худуддан халқаро аҳамиятга эга А-380 магистрал йўли кесиб ўтган. Лойиҳа бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида 10 та чиқинди йиғиш майдончалари қуриш режалаштирилган. Барча чиқиндилар йиғилиб ва сараланиб бўлингач, қайта юклаш станциясидан Беруний туманидаги полигонга жўнатилади.

8.2. Архитектура-режалаштириш лойиҳалари

Мазкур лойиҳа доирасида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2019 – 2028 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида” ги ПҚ-4291 сонли Қарорига асосан, Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиққалъа туманлари қаттиқ маиший чиқиндиларни янги ташкил этиладиган полигонларга ташиб чиқариладиган туманлар қаторига кирмайди. Йиғилган ҚМЧ Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида йиғилиб саралангандан сўнг, ушбу туманларда жойлашадиган қайта юклаш станцияларидан Беруний туманидаги полигонларга жўнатилади.

9. ДХШ тўғрисидаги битимнинг тузилмаси

9.1. ДХШ моделлари учун вариантларни баҳолаш, тўлов механизми ва давлат даромадларини қўллаб-қувватлаш

Давлат-хусусий шериклик битимидаги келишувга асосан, лойиҳанинг умумий қиймати **10 694 464,35** минг сўм бўлиб, бунга қўшимча равишда давлат шериги томонидан 9 531 720,00 минг сўмлик асосий воситалар тақдим этилади.

Давлат шериги томонидан тақдим этилаётган асосий воситалар хусусий шерик бўлишга талабгорга лойиҳа даврида вақтинчалик фойдаланишга топширилади, фақат давлат шеригининг мавжуд техникалари, бугунги кундаги баҳоланган қийматида 7 йилга бўлиб тўлашга берилади. Давлат шериги мазкур лойиҳа бўйича қуйидаги жадвалда кўрсатилган асосий воситаларни тақдим этади.

<i>Махсус техника тури</i>	<i>Махсус техника русуми</i>	<i>Сони</i>
Чиқинди ташувчи (Исузу) 7м ³ ҳажмли	ISUZU NPR 82 L ISUZU NQR 71 PL	21
Крюковой юклагич	ISUZU NQR 71 PL	2
Бульдозер	TY-160	2

Бундан ташқари, юқорида айтилган чиқинди йиғишни 100%га чиқариш учун талабгорга қуйидаги асосий воситалар давлат шериги томонидан тақлиф қилинади.

<i>Асосий восита тури</i>	<i>Бир бирлик техника учун тақлиф этилаётган нарх (сўм)</i>	<i>Сони</i>
Чиқинди қайта юклаш станцияси	590 000 000	2
Чиқинди ташувчи техника	500 000 000	11
Махсус техника мултилифт	650 000 000	2
Чиқинди йиғиш шахобчаси	75 000 000	10
Чиқинди учун контейнерлар	4 300 000	100

10. Давлат томонидан тақдим этиладиган қўллаб-қувватлаш турлари

Мазкур лойиҳани амалга ошириш учун талабгордан давлатнинг тегишли органидан рўйхатдан ўтган бўлиши, ўзининг муҳрига эга бўлиши етарли ва қўшимча сертификат ва лицензия талаб қилинмайди.

10.1. Давлат-хусусий шериклик лойиҳасини амалга ошириш учун зарур бўлган активлар ва мол-мулк тарзидаги қўйилмалар

Давлат шериги лойиҳани амалга ошириш истагида бўлган талабгорга таклиф этилган асосий воситалардан ташқари талабгорга тендерда қатнашиш учун Давлат шериги томонидан талабгорнинг молиявий талабларини бажаришига ишонч ҳосил қилиш учун 30 000 000 сўм миқдорида гаров суммаси ҳам талаб қилинади.

10.2. Давлат-хусусий шериклик лойиҳасини амалга ошириш жараёнида бюджет маблағлари

Қорақалпоғистон Республикасидаги ушбу лойиҳага бюджет маблағларидан молиялаштириш кўзда тутилмаган.

11. Лойиҳани амалга ошириш режаси

11.1. Маркетинг режаси

Лойиҳанинг муваффақияти кўп жиҳатдан маркетинг сиёсатига боғлиқ бўлади. Шунинг учун қуйидаги режаларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ:

- рақобат муҳитига тез кириш ва бозор улушини олиш;
- миқозларнинг барча истакларини инобатга олишни назарда тутадиган ижобий имидж яратиш;
- барқарор савдо ҳажмини таъминлаш ва кафолатланган фойда олиш.

Асосий стратегия қайта ишлашга яроқли материаллардан ўз ишлаб чиқариши учун фойдаланадиган корхоналар билан барпо этиладиган узоқ муддатли ҳамкорликни яратишдир. Барқарор алоқаларнинг мавжудлиги хом ашёни сотиш кафолати ва янада қулай форматда ҳамкорлик қилиш имкониятидир.

Доимий ва ўзаро манфаатли муносабатларни ўрнатиш учун бозорга одатдагидан уч-беш фоизга арзонроқ маҳсулотлар билан чиқиш режалаштирилган. Кўриниб турибдики, бундай ҳамкорлик ҳар қандай корхона учун янада фойдали бўлади ва келажакда хомашё нархини бироз ошириб юбориш мумкин бўлади.

Савдо 100% олдиндан тўлов асосида амалга оширилиши керак. Бундан ташқари, кейинги иш пайтида тўғридан-тўғри омбордан хом ашёни олиш учун шароитларни жорий қилиш мумкин - бу унинг нархини пасайтиради.

Бундай ҳолатда реклама махсус харажатларни талаб қилмайди, аммо ижобий имиджни олиш ва потенциал миқозларни хабардор қилиш учун анъанавий маркетинг усулларида фойдаланилади.

11.2. Лойиҳани ишлаб чиқиш, амалга ошириш муддатлари ва графиги

Мазкур лойиҳани амалга ошириш учун талабгор мавжуд асосий воситалардан фойдаланиб ишни бошлаши ва тушумлардан давлат шериги қўйган талабларни бажаришни бошлаши лозим. Лойиҳанинг прогнозланган даромадларини ҳисобга олган ҳолда, давлат шериги қуйидаги лойиҳани амалга ошириш графигини тавсия қилади:

минг сўм

Амалга ошириладиган иш турлари	Давр			
	2022 йил	2023 йил	20234 йил	2025 йил
Лойиҳалаш смета хужжатларини тайёрлаш	25 000			
Чиқинди йиғиш шаҳобчалари куриш		750 000		
Чиқинди ташиш машиналари харид қилиш	6 800 000			
Чиқинди контейнерлари харид қилиш		430 000		
Чиқинди қайта юклаш станцияси харид қилиш			1 180 000	
Маъмурий-маиший бино куриш	800 000			

11.3. Асосий манфаатдор томонлар ва уларнинг лойиҳани амалга оширишдаги роли

Қорақалпоғистон Республикасидаги мазкур лойиҳанинг асосий манфаатдорлари Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиққалъа туманлари аҳолиси ҳисобланади. Лойиҳа туманда ҚМЧ йиғилиши ва туман озодалигига сабаб бўлувчи асосий туртки сифатида хизмат қилади.

Давлат шериги лойиҳа якунида электронлаштирилган тўлов ва қарздорликлар маълумот тизимга эга бўлади. Қолаверса, ташкил этилган чиқинди йиғиш майдонлари ва контейнерлар ҳам давлат ихтиёрида қолади.

10 йил лойиҳа давомида аҳоли ва юридик шахслардан тушадиган тушумдан ва сараланган чиқиндиларнинг иккиламчи хом ашёларини сотишдан тушадиган тушумдан даромад қилиши режалаштирилган.

Хулоса

Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, қайта ишлаш лойиҳасининг кутилаётган таъсири туман атрофини ва минтақа аҳолиси учун ҳаёт сифатини яхшилаш ҳисобланади. Хизматлар ва қаттиқ маиший чиқиндиларни бошқариш яхшиланади, бу эса уй хўжалиқларини нафақат кўрсатилаётган хизматлардан, балки тарифлар ва тизимнинг бошқа жиҳатларидан қониқиш даражасини оширади. Худудларни ободонлаштириш бошқармаси чиқинди йиғишни яхшилаб, ишни назорат қилиш ва чиқинди ташийдиган транспорт воситаларининг ҳаракатланиш жадвалини яхшилайди. Бу, ўз навбатида, туман аҳолиси томонидан экологик ва ижтимоий ёндашувларни қабул қилишни кучайтиради.

Чиқиндиларни бошқариш бўйича билимларни ошириш уй шароитида, айниқса, аёллар ва болаларнинг саломатлиги ва гигиенасини яхшилашга ҳисса қўшади. Яхшиланган чиқиндиларни йиғиш жараёни соғлиқ учун жиддий экологик хатарлар хавфини камайтиради.

Лойиҳанинг иқтисодий фойдаси туман худудида чиқиндиларни йўқ қилиш ҳамда қайта ишлаш билан боғлиқ хизматлар самарадорлигини доимий ошириб бориш билан боғлиқ. Бу эса тадбиркорга моддий кўринишда наф келтиради, давлат шериги учун эса экология ва атроф-муҳит билан боғлиқ муаммоларнинг камайишига олиб келади.

Лойиҳани амалга ошириш қаттиқ маиший чиқиндиларни бошқариш станцияларини қуриш ҳамда чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилишни рационализация қилиш орқали қаттиқ маиший чиқиндиларни бошқаришда тўғридан-тўғри самарадорликни оширади.

ИЛОВАЛАР

Бирламчи маълумотлар

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Миқдори
Битим муддати	йил	10
Курс	АҚШ доллари	10 865,94
<i>Лойиҳадаги валюталар ҳисоби Марказий банкнинг сўмга нисбатан АҚШ долларининг 2022 йил 1-июлидаги қийматига асосан 10865,94 сўм ҳисобланган</i>		
Лойиҳада кўзда тутилаётган туманлар	сони	2
Фаолиятга оид маълумотлар		
<i>Чиқиндининг морфологик таркиби</i>	<i>Фоизда</i>	<i>Қайта ишланадиган хом-ашё сифатидаги нархи, сўм</i>
Қоғоз	8,30%	800
Металл	0,79%	500
Резина	0,00%	500
Полиэтилен	15,38%	700
Текстиль	2,04%	350
Шиша	4,53%	150
Чиқинди нормаси		
Норма	кг/1 киши	0,75
Битта чиқинди ташувчи техниканинг юк ташиш қуввати	машина/тонна	3
Кунлик ўртача қатновлар сони	ҳисоб-китоблар асосида	3,0
Ишлаб чиқаришга оид бирламчи маълумотлар		
<i>Кўрсаткичлар</i>	<i>Ўлчов бирлиги</i>	<i>Миқдори</i>
Иш вақти	соат	8
Смена	сони	2
Ишлаб чиқариш кунлари	кун	365
Ишлаб чиқариш ва транспортларга тегишли эҳтиёт қисмлар*	<i>Асосий воситанинг бошланғич қийматидан</i>	3,00%
Ишчилар учун униформа нормаси	йил/сон	12
Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари	<i>Ишлаб чиқариш харажатлари суммасидан</i>	2,00%
Бошқа операцион харажатлар	<i>Тушум суммасидан</i>	0,50%
Банк комиссияси	<i>Харажатлар суммасидан</i>	0,50%

Худудга тегишли маълумотлар					
<i>Туман (шаҳар) номи</i>	<i>Чиқинди полигони умумий майдони (ГА)</i>	<i>шундан чиқиндилар билан тўлган майдон (ГА)</i>	<i>Аҳоли сони</i>	<i>Чиқиндининг йиллик миқдори, тонна</i>	<i>Талаб қилинадиган жами махсус техника сони</i>
Тўрткўл ва Элликқалъа туманлари	10	0,5	385 598,00	105 557,45	
Жами			385 598,00	105 557,45	32

Давлат-хусусий шериклик бўйича бирламчи маълумотлар ва инвестицион шартлар					
<i>Номи</i>	<i>Давлат ташиқлотидидаги асосий воситалар сони</i>	<i>Баҳоланган қиймати, минг сўм</i>	<i>Хусусий шерик томонидан лойиҳага киритиладиган асосий воситалар сони</i>	<i>Бир бирлигининг нархи (Бозордаги ўртача нархлар асосида), минг сўм</i>	
Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси			2	590 000,00	
Чиқинди ташувчи (Исузу) 7м ³ ҳажмли	21	372 773,33			
Чиқинди ташувчи (HOWO) 8м ³ ҳажмли			11	500 000,00	
Крюковой юклагич	2	400 400,00			
Махсус техника Мультилифт (Қайта юклаш станцияси учун)			2	650 000,00	
Бульдозер	2	438 840,00			
Чиқинди йиғиш майдончалари			10	75 000,00	
Чиқиндилар учун контейнерлар			100	4 300,00	

Солиқ ставкалари (2022 йилдан киритилган ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда)		
Солиқлар	Ставка	Изоҳ
Фойда солиғи	15%	
ҚҚС	15%	
Мулк солиғи	1,5%	ўртача йиллик қийматидан
Сув ресурсларидан фойдаланганлиги учун солиқ	0,182	1 куб.м./минг сўм
ЯИТ	12%	МХТЖдан

Табиий ресурс ва электрга бўлган талаб		
Тури	бирлик	миқдор
Электр	кВт/соат	125
Газ	м.куб/кун	3,00
Сув	м.куб/кун	20,00

ЛОЙИХАНИНГ БОШЛАНҒИЧ ҚИЙМАТИ

минг сўм

Кўрсаткичлар	Давлат ташкилоти	Хусусий шерик	ЖАМИ	Структура (%)
Асосий воситалар (ишлаб чиқариш ускуналари ва махсус техникалар)	9 506 720,00	9 160 000,00	18 666 720,00	92%
Қурилиш ва реконструкция харажатлари		800 000,00	800 000,00	4%
Жами капитал қўйилмалар	9 506 720,00	9 960 000,00	19 466 720,00	96%
Эксплуатация харажатлари (молиявий харажатлар ва айланма маблағлар)	25 000,00	734 464,35	759 464,35	4%
Лойиҳани тайёрлаш харажатлари	25 000,00	0,00	25 000,00	0,12%
Айланма маблағлар	0,00	684 464,35	684 464,35	3,38%
Лойиҳани амалга ошириш билан боғлиқ бўлган бошқа кўзда тутилмаган харажатлар	0,00	50 000,00	50 000,00	0,25%
Бошланғич инвестицион капитал	9 531 720,00	10 694 464,35	20 226 184,35	100%
Бошланғич инвестицион капитал (АҚШ доллари эквивалентида)	877 210,81	984 218,98	1 861 429,78	
Улушлар	47,1%	52,9%	100%	

ДАВЛАТ ТАШКИЛОТИ ТОМОНИДАН ТАҚДИМ ҚИЛИНАДИГАН МАВЖУД ЧИҚИНДИ ТАШУВЧИ ВА МАХСУС ТЕХНИКАЛАР РЎЙХАТИ

Худудлар	Ум. Т/р	Т/р	Махсус техника тури	Махсус техника русуми	Давлат рақами	Тех.паспорти серияси, рақами	Ишлаб чиқарилган йили	Техниканинг умумий холати (Соз- носоз)	Қиймати			Ҳисобот рақами	Баҳоланган вақти
									Баланс	Қолдиқ	Баҳолаш		
Тўртқўл тумани	1	1	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	95 428 LAA		2015 йил	Соз	181 089,51	125 712,34	332 120,00	№57/5	26.05.2022
	2	2	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	95 429 LAA		2015 йил	Соз	181 089,51	125 712,34	332 120,00	№57/5	26.05.2022
	3	3	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	95 430 LAA		2015 йил	Соз	181 089,51	125 712,34	332 120,00	№57/5	26.05.2022
	4	4	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	95 431 LAA		2015 йил	Соз	181 089,51	125 712,34	332 120,00	№57/5	26.05.2022
	5	5	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	95 432 LAA		2015 йил	Соз	181 089,51	125 712,34	332 120,00	№57/5	26.05.2022
	6	6	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	95 712 LAA		2014 йил	Соз	184 738,34	128 245,35	305 900,00	№57/5	26.05.2022
	7	7	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	95 713 LAA		2014 йил	Соз	184 738,34	128 245,35	305 900,00	№57/5	26.05.2022
	8	8	Мусоровоз	ISUZU NQR71PL	95 968 BBA		2020 йил	Соз	541 000,00	475 069,05	525 600,00	№57/5	26.05.2022
	9	9	Мусоровоз	ISUZU NQR71PL	95 347 JAA		2008 йил	Соз	82 478,00	57 256,23	219 000,00	№57/5	26.05.2022
	10	10	Мусоровоз	ISUZU NQR71PL	95 348 JAA		2008 йил	Соз	82 478,00	57 256,23	219 000,00	№57/5	26.05.2022
	11	11	Мусоровоз	ISUZU NQR71PL	95 967 BBA		2020 йил	Соз	541 000,00	475 069,05	525 600,00	№57/5	26.05.2022
	12	12	Мусоровоз	ISUZU NQR71PL	95 627 ZAA		2019 йил	Соз	414 000,00	308 052,08	423 400,00	№57/5	26.05.2022
	13	13	Мусоровоз	ISUZU NQR71PL	95 628 ZAA		2019 йил	Соз	414 000,00	308 052,08	423 400,00	№57/5	26.05.2022
	14	14	Мусоровоз	ISUZU NQR71PL	95 175 EBA		2021 йил	Соз	580 000,00	578 907,67	584 000,00	№57/5	26.05.2022
	15	15	Крюковой погруз	ISUZU NQR 71 PL	95 385 XAA		2018 йил	Соз	396 200,00	292 672,94	400 400,00	№57/5	26.05.2022
	16	16	Бульдозер	TY-160	95 BA 044		2014 йил	Соз	267 816,29	185 918,07	438 840,00	№57/5	26.05.2022
			Жами								6 031 640,00		
Элликқалъа тумани	17	1	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	95 362 LAA		2014 йил	Соз	100 938,16	70 071,27	306 600,00	№57/4	26.05.2022
	18	2	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	95 419 LAA		2015 йил	Соз	114 531,66	79 507,88	335 800,00	№57/4	26.05.2022
	19	3	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	95 301 XAA		2018 йил	Соз	479 900,00	350 135,04	402 040,00	№57/4	26.05.2022
	20	4	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	95 361 LAA		2014 йил	Соз	91 438,16	63 476,37	306 600,00	№57/4	26.05.2022
	21	5	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	95 420 LAA		2015 йил	Соз	114 531,66	79 507,88	335 800,00	№57/4	26.05.2022
	22	6	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	95 970 BBA		2020 йил	Соз	541 000,00	463 994,65	525 600,00	№57/4	26.05.2022
	23	7	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	95 675 ZAA		2019 йил	Соз	414 000,00	308 197,80	423 400,00	№57/4	26.05.2022
	24	8	Крюковой погруз	ISUZU NQR 71 PL	95 386 XAA		2018 йил	Соз	396 200,00	292 672,94	400 400,00	№57/4	26.05.2022
			Бульдозер	TY-160	95 AA 583		2014 йил	Соз	261 795,00	181 738,09	438 840,00	№57/4	26.05.2022
			Жами								3 475 080,00		
ХАММАСИ											9 506 720,00		

АСОСИЙ ВОСИТАЛАР ҚАЙДНОМАСИ ВА ЭСКИРИШ ХАРАЖАТЛАРИ

минг сўм

№	Асосий воситалар	Амортизация нормаси	Сони	Бир бирлигининг нархи	Бошланғич қиймати	Қолдиқ қиймати	Эскириш суммаси									
							1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
	Мавжуд асосий воситалар															
1	Чиқинди ташувчи машиналар	15%	21	372 773,33	7 828 240,00	7 828 240,0	1 174 236,00	1 174 236,0	1 174 236,0	1 174 236,0	1 174 236,0	1 174 236,0	782 824,0			
2	Бошқа техникалар	15%	11		1 678 480,00	1 678 480,0	251 772,00	251 772,0	251 772,0	251 772,0	251 772,0	251 772,0	167 848,0			
	Инвестиция сифатида хусусий шерик томонидан киритиладиган асосий воситалар															
1	Административ-маиший бино (саралаш комплекси ва қайта юклаш станцияси учун)	3%	2	400 000,00	800 000	800 000	24 000,00	24 000,0	24 000,0	24 000,0	24 000,0	24 000,0	24 000,0	24 000,0	24 000,0	24 000,0
2	Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси	8%	2	590 000,00	1 180 000	1 180 000,0	0,00	0,0	94 400,0	94 400,0	94 400,0	94 400,0	94 400,0	94 400,0	94 400,0	94 400,0
3	Чиқинди ташувчи (НОВО) 8м ³ ҳажмли	15%	11	500 000,00	5 500 000	5 500 000,0	825 000,00	825 000,0	825 000,0	825 000,0	825 000,0	825 000	550 000,0			
4	Махсус техника Мультилифт (Қайта юклаш станцияси учун)	15%	2	650 000,00	1 300 000	1 300 000,0	195 000,00	195 000,0	195 000,0	195 000,0	195 000,0	195 000,0	130 000,0			
5	Чиқинди йиғиш майдончалари	3%	10	75 000,00	750 000	750 000,0	0,00	22 500,0	22 500,0	22 500,0	22 500,0	22 500,0	22 500,0	22 500,0	22 500,0	22 500,0
6	Чиқиндилар учун контейнерлар	5%	100	4 300,00	430 000	430 000,0	0,00	21 500,0	21 500,0	21 500,0	21 500,0	21 500,0	21 500,0	21 500,0	21 500,0	21 500,0
	Жами				19 466 720	19 466 720	2 470 008	2 514 008	2 608 408	2 608 408	2 608 408	2 608 408	1 793 072	162 400	162 400	162 400
	<i>Қумулятив амортизация</i>						2 470 008,00	4 984 016	7 592 424	10 200 832	12 809 240	15 417 648	17 210 720	17 373 120	17 535 520	17 697 920

Тегишли ҳудудларда аҳоли сони динамикаси статистикаси ва прогнозлари тўғрисида маълумот

йил охирига

Худуд	Факт											Ўртача йиллик ўсиш суръати, %	Прогноз										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Тўрткўл тумани	185 800	189 000	192 600	196 100	199 700	203 100	206 400	210 300	214 300	217 700	221 014	1,75%	224 883	228 821	232 827	236 903	241 051	245 271	249 565	253 935	258 381	262 904	
Элликқалъа тумани	135 300	137 800	140 500	143 200	146 700	149 900	152 800	156 100	159 100	162 000	164 584	1,98%	167 841	171 162	174 549	178 003	181 525	185 118	188 781	192 516	196 326	200 211	
Жами	321 100	326 800	333 100	339 300	346 400	353 000	359 200	366 400	373 400	379 700	385 598	1,85%	392 724	399 983	407 376	414 906	422 576	430 389	438 346	446 451	454 706	463 115	

Худудда юридик шахслар сони ва прогнозлари тўғрисида маълумот

Худуд	2021	Ўртача йиллик ўсиш суръати, %	Прогноз									
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Тўртқўл ва Элликқалъа туманлари	98	5,00%	103	108	113	119	125	131	138	145	152	160
Жами	98		103	108	113	119	125	131	138	145	152	160

Худудлар бўйича аҳоли томонидан чиқарилган чиқинди миқдорлари прогнозлари тўғрисида маълумот

тонна

Худуд	Прогноз									
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Тўртқўл тумани	61 562	62 640	63 736	64 852	65 988	67 143	68 319	69 515	70 732	71 970
Элликқалъа тумани	45 946	46 856	47 783	48 728	49 693	50 676	51 679	52 701	53 744	54 808
Жами	107 508	109 495	111 519	113 581	115 680	117 819	119 997	122 216	124 476	126 778

Худудлар бўйича аҳоли томонидан чиқарилган чиқиндининг иккиламчи хом-ашёларга ажратилиши прогнози

тонна

Кўрсаткичлар	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Қоғоз	8 923,19	9 088,11	9 256,09	9 427,19	9 601,46	9 778,97	9 959,77	10 143,93	10 331,50	10 522,55
Металл	849,32	865,01	881,00	897,29	913,87	930,77	947,98	965,51	983,36	1 001,54
Полиэтилен	16 534,77	16 840,38	17 151,65	17 468,70	17 791,63	18 120,55	18 455,57	18 796,82	19 144,39	19 498,42
Текстиль	2 193,17	2 233,70	2 274,99	2 317,04	2 359,88	2 403,51	2 447,94	2 493,21	2 539,31	2 586,27
Шиша	4 870,13	4 960,14	5 051,82	5 145,20	5 240,32	5 337,20	5 435,87	5 536,38	5 638,76	5 743,03

7-1 ИЛОВА

ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР УЧУН ТАРИФЛАР

минг сўм

Кўрсаткичлар	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Жисмоний шахслар учун	31,2	35,88	40,56	43,68	46,8	49,14	51,48	53,82	56,16	59,28
Юридик шахслар, 1м. куб ҚМЧ учун (ҚҚС билан)	52,9	60,8	68,8	74,1	79,4	83,3	87,3	91,3	95,2	100,5

ТУШУМ РЕЖАСИ

минг сўм

Кўрсаткичлар	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Аҳолига кўрсатилган хизматдан тушган тушум	4 117 007,50	11 481 106,77	13 218 535,68	14 498 485,68	15 821 258,02	16 919 440,28	18 052 842,40	19 222 394,79	20 429 050,34	21 962 768,74
<i>Тўртқўл ва Эликқалъа туманлари</i>	<i>4 117 007,50</i>	<i>11 481 106,77</i>	<i>13 218 535,68</i>	<i>14 498 485,68</i>	<i>15 821 258,02</i>	<i>16 919 440,28</i>	<i>18 052 842,40</i>	<i>19 222 394,79</i>	<i>20 429 050,34</i>	<i>21 962 768,74</i>
Юридик шахсларга кўрсатилган хизматлардан тушган тушум	155 526,00	187 797,65	222 907,64	252 057,10	283 564,24	312 629,57	343 892,53	377 500,21	413 608,92	458 416,56
Қоғоз	1 784 637,45	2 508 318,24	3 369 217,27	4 223 381,00	5 184 789,79	6 160 750,52	6 573 447,84	6 999 308,29	7 438 678,85	7 997 140,37
Металл	106 164,43	149 214,71	200 427,83	251 240,29	308 432,53	366 490,43	391 040,95	416 374,51	442 511,77	475 733,50
Полиэтилен	2 893 585,36	4 066 950,93	5 462 800,17	6 847 728,89	8 406 543,21	9 988 951,82	10 658 093,29	11 348 577,27	12 060 966,33	12 966 447,78
Текстиль	191 902,28	269 719,76	362 292,34	454 140,67	557 521,07	662 466,25	706 843,64	752 636,46	799 882,03	859 933,47
Шиша	182 629,69	256 687,09	344 786,62	432 196,90	530 582,03	630 456,32	672 689,43	716 269,58	761 232,27	818 382,06
Жами тушум	9 431 452,72	18 919 795,15	23 180 967,55	26 959 230,51	31 092 690,88	35 041 185,19	37 398 850,08	39 833 061,12	42 345 930,51	45 538 822,49

ЁММ Харажатлари

Саралаш пунктдан энг узоқ бўлган йнғим пункти - 100 км, рейс - 200 км. Ўз навбатида - ўртача қатнов - 100 км. Автомобилда ўртача қатновлар - 3,0 та бир кунда. Натижада чиқинди ташувчи машинанинг кунлик юриш масофаси - 300 км.

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	
Чиқинди ташувчиларнинг жами сони	дона	32
Ёқилғи нархи, м3/минг сўм	м3/минг сўм	2,70
100 км га ёқилғи харажати мусуровоз	куб	31,00
100 км га ёқилғи харажати мултилифт	куб	40,00
Кунлик ўртача юриш масофаси	км	300

Йиллик ўртача бир автомобилнинг юриш масофаси, км	км	109 500,00
Йиллик ўртача бир автомобилга харажат, минг сўм	минг сўм	91 651,50
Барча автомобилларга йиллик жами харажат, минг сўм	минг сўм	2 932 848,00
Кунлик ўртача юриш масофаси (мултилифт)	км	330,00
Йиллик ўртача мултилифтнинг юриш масофаси	км	120 450,00
Йиллик ўртача мултилифтга харажат, минг сўм	минг сўм	130 086,00
Мултилифт техникасига кетадиган ёқилғи харажатлари, минг сўм	минг сўм	260 172,00
Бошқа махсус техникаларга (20%) харажатлар, минг сўм	минг сўм	0,00
Мойлаш материаллари, минг сўм	минг сўм	8 500,00
Йиллик жами ЁММ харажатлари, минг сўм	минг сўм	3 201 520,00

Махсус чиқинди ташувчи техникалар ёрдамида ҚМЧ саралаш пунктга ташилади ва шу ернинг ўзида қайта юкланиб полигонга ташилади. Полигон Беруний туманида жойлашган. Полигонгача ўртача 110 км., кунлик қатновлар сони 3 марта, кунлик масофа 330 км.ни ташкил қилади.

Автопаркнинг техник хизмат кўрсатиш харажатлари

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Сони
Жорий таъмир	марта	6
Жорий таъмир	марта	3
Капитал таъмир	марта	1
Хизмат кўрсатиш нархи:		
Жорий таъмир	минг сўм	500
Жорий таъмир	минг сўм	1500
Капитал таъмир	минг сўм	6000
1 автомобилга йиллик харажатлар		
Жорий таъмир		3 000,00
Жорий таъмир	минг сўм	4 500,00
Капитал таъмир	минг сўм	6 000,00
1 автомобилга йиллик жами харажатлар	минг сўм	13 500,00
Жами юк машиналари учун харажат	минг сўм	432 000,00
Жами махсус техникалар учун харажат (+25% юк машиналарга нисбатан)	минг сўм	0,00
Автопарк учун жами йиллик харажатлар		432 000,00

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ УЧУН ХОМ-АШЁЛАР САРФИ ҲИСОБИ

минг сўм

№	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Харажатлар нормаси бўйича	Бир бирлигининг нархи	Сумма	Изоҳ
1	Эҳтиёт қисмлар бўйича харажатлар		584 001,60	1,00	584 001,60	<i>*Асосий востанинг бошланғич қийматидан</i>
2	Ёқилғи харажатлари				3 201 520,00	<i>Транспортлар учун қунлик сарф нормасидан</i>
3	Юк машиналар ва махсус техникалар учун техник қўрик харажатлари				432 000,00	<i>Техник қўрик бўйича сарф нормасидан</i>
4	Сараланган иккиламчи хом-ашё учун қоплар ва идишлар	сони	327 650,33	2,00	655 300,67	<i>100 кг лик қоплар</i>
5	Униформа	сони	12,00	50,00	86 960,00	<i>1 та ишчи учун йилига 12 марта униформа нормасида</i>
	Жами				4 959 782,27	

Электр ва ресурслар ҳаражати

минг сўм

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Йиллик талаб	Бир бирлигининг нархи	Йиллик қиймати
Электр энергияси	кВт.соат	730 000	0,60	438 000,00
Сув	м3	7 300	1,95	14 235,00
Газ	м3	1 095	4,55	4 976,78
Жами				457 211,78

ИШ ҲАҚИ ХАРАЖАТЛАРИ

минг сўм

Кўрсаткичлар	Сони	Ўртача ойлик иш ҳақи	Йиллик иш ҳақи фонди
МАЪМУРИЯТ			
Директор	1	4 000,00	48 000,00
Директор ўринбосари	1	3 500,00	42 000,00
Ишлаб чиқариш бўйича директор ўринбосари	1	3 500,00	42 000,00
Бош бухгалтер	1	2 500,00	30 000,00
ЖАМИ	4		162 000,00
Ягона ижтимоий тўлов	12%		19 440,00
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХОДИМЛАРИ			
Юкловчилар	74	1 200,00	1 059 840,00
Ҳайдовчилар	38	1 200,00	547 200,00
МФЙларда тўловлар бўйича мутахассис	24	1 200,00	350 400,00
Истеъмолчилар билан ишлаш бўйича мутахассис	3	1 500,00	54 000,00
Юридик шахслар билан ишлаш бўйича мутахассис	2	1 500,00	36 000,00
Қоровул	4	1 500,00	72 000,00
ЖАМИ	145		2 119 440,00
Ягона ижтимоий тўлов	12%		254 332,80
ҲАММАСИ БЎЛИБ	149		2 555 212,80

ЖАМИ ХАРАЖАТЛАР

минг сўм

Харажатлар таркиби	Доимий харажатлар улуши (%)	Ўзгарувчан харажатлар улуши (%)	Доимий харажатлар	Ўзгарувчан харажатлар	Жами	Улуш, % да
Ишлаб чиқариш харажатлари	0%	100%	0	4 959 782	4 959 782	46%
Электр ва ресурслар харажати	5%	95%	22 861	434 351	457 212	4%
Ишлаб чиқариш ходимлари иш ҳақи харажатлари	100%	0%	2 119 440	0	2 119 440	20%
Ягона ижтимоий тўлов	100%	0%	254 333	0	254 333	2%
Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари	100%	0%	99 196	0	99 196	1%
Мавжуд асосий воситалар амортизацияси бўйича харажатлар	100%	0%	1 426 008	0	1 426 008	13%
Инвестиция қилинаётган асосий воситалар амортизация бўйича харажат	100%	0%	1 044 000	0	1 044 000	10%
Бошқа операцион харажатлар	50%	50%	50 653	50 653	101 306	1%
Администрация иш ҳақи	100%	0%	162 000	0	162 000	2%
Ягона ижтимоий тўлов	100%	0%	19 440	0	19 440	0%
Банк комиссияси	5%	95%	2 043	38 820	40 864	0%
ЖАМИ ХАРАЖАТЛАР			5 199 973	5 483 607	10 683 580	100%

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИ ЙИЛЛИК КЕСИМДА

.минг сўм

Харажатлар таркиби	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Ишлаб чиқариш харажатлари	1 239 945,57	1 711 124,88	2 256 700,93	2 777 478,07	3 347 853,03	3 905 828,53	4 091 820,37	4 277 812,20	4 463 804,04	4 711 793,15
Электр ва ресурслар харажати	131 448,39	176 140,84	227 348,56	275 241,49	327 477,93	378 056,99	396 059,70	414 062,41	432 065,13	456 068,75
Ишлаб чиқариш ходимлари иш ҳақи харажатлари	2 119 440,00	2 437 356,00	2 755 272,00	2 967 216,00	3 179 160,00	3 338 118,00	3 497 076,00	3 656 034,00	3 814 992,00	4 026 936,00
Ягона ижтимоий тўлов	254 332,80	292 482,72	330 632,64	356 065,92	381 499,20	400 574,16	419 649,12	438 724,08	457 799,04	483 232,32
Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари	99 195,65	114 074,99	128 954,34	138 873,90	148 793,47	156 233,14	163 672,81	171 112,49	178 552,16	188 471,73
Мавжуд асосий воситалар учун давлат шериги олдидаги тўлов мажбуриятлари	1 426 008,00	1 426 008,00	1 426 008,00	1 426 008,00	1 426 008,00	1 426 008,00	950 672,00	0,00	0,00	0,00
Инвестиция қилинаётган асосий воситалар амортизация бўйича харажат	1 044 000,00	1 088 000,00	1 182 400,00	1 182 400,00	1 182 400,00	1 182 400,00	842 400,00	162 400,00	162 400,00	162 400,00
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИ ЖАМИ	6 314 370,40	7 245 187,43	8 307 316,46	9 123 283,38	9 993 191,63	10 787 218,82	10 361 350,00	9 120 145,19	9 509 612,37	10 028 901,94
Бошқа операцион харажатлар	50 653,06	58 251,02	65 848,98	70 914,29	75 979,59	79 778,57	83 577,55	87 376,53	91 175,51	96 240,82
Администрация иш ҳақи	162 000,00	186 300,00	210 600,00	226 800,00	243 000,00	255 150,00	267 300,00	279 450,00	291 600,00	307 800,00
Ягона ижтимоий тўлов	19 440,00	22 356,00	25 272,00	27 216,00	29 160,00	30 618,00	32 076,00	33 534,00	34 992,00	36 936,00
Банк комиссияси	2 043,18	2 349,65	2 656,13	2 860,45	3 064,77	3 218,00	3 371,24	3 524,48	3 677,72	3 882,04
Солиқлар (мулк солиғи)	16 092,15	15 678,58	15 265,01	14 851,44	14 437,87	14 024,30	13 544,30	13 064,30	12 584,30	12 104,30
ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАР	250 228,39	284 935,26	319 642,12	342 642,18	365 642,23	382 788,88	399 869,10	416 949,31	434 029,53	456 963,16
СОТИЛГАН МАҲСУЛОТЛАР (ХИЗМАТЛАР) ТАННАРХИ	6 564 598,79	7 530 122,69	8 626 958,59	9 465 925,56	10 358 833,86	11 170 007,70	10 761 219,10	9 537 094,50	9 943 641,90	10 485 865,10

СОЛИҚЛАР ҲИСОБИ

минг сўм

СОЛИҚ ТУРИ	Ставка	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Фойда солиғи	15%	430 028,09	1 708 450,87	2 183 101,34	2 623 995,74	3 110 078,55	3 580 676,62	3 995 644,65	4 544 394,99	4 860 343,29	5 257 943,61
Жами		430 028,09	1 708 450,87	2 183 101,34	2 623 995,74	3 110 078,55	3 580 676,62	3 995 644,65	4 544 394,99	4 860 343,29	5 257 943,61

СОЛИҚ ТУРИ	Ставка	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
<u>Ҳисобланган ҚҚС</u>	15%	693 189	970 264	1 299 448	1 625 315	1 991 926	2 363 706	2 523 392	2 688 348	2 858 724	3 075 137
<u>ҚҚС зачет</u>	15%	198 689	268 949	349 762	425 918	509 109	589 972	618 065	646 159	674 253	711 712
<u>ҚҚС (фарқи)</u>		494 499	701 315	949 686	1 199 397	1 482 817	1 773 734	1 905 327	2 042 188	2 184 470	2 363 426

СОЛИҚ ТУРИ	Ставка	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Мулк солиғи	1,5%	15 760,00	15 280,00	14 800,00	14 320,00	13 840,00	13 360,00	12 880,00	12 400,00	11 920,00	11 440,00

СОЛИҚ ТУРИ	Солиқ ставкаси	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Корхона ишлаб чиқаришини инобатга олиб сув истеъмоли	куб.м.	1 825,00	2 190,00	2 555,00	2 920,00	3 285,00	3 650,00	3 650,00	3 650,00	3 650,00	3 650,00
Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ	0,182 минг.сўм 1 куб.м учун	332,15	398,58	465,01	531,44	597,87	664,30	664,30	664,30	664,30	664,30

ФОЙДА ВА ЗАРАРЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ

минг сўм

Кўрсаткичлар	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
ЖАМИ ТУШУМ	9 431 452,72	18 919 795,15	23 180 967,55	26 959 230,51	31 092 690,88	35 041 185,19	37 398 850,08	39 833 061,12	42 345 930,51	45 538 822,49
МАҲСУЛОТ ТАННАРХИ	6 314 370,40	7 245 187,43	8 307 316,46	9 123 283,38	9 993 191,63	10 787 218,82	10 361 350,00	9 120 145,19	9 509 612,37	10 028 901,94
ЯЛПИ ТУШУМ	3 117 082,32	11 674 607,72	14 873 651,08	17 835 947,13	21 099 499,25	24 253 966,37	27 037 500,08	30 712 915,93	32 836 318,15	35 509 920,54
Маъмурий харажатлар	181 440,00	208 656,00	235 872,00	254 016,00	272 160,00	285 768,00	299 376,00	312 984,00	326 592,00	344 736,00
Операцион харажатлар	68 788,39	76 279,26	83 770,12	88 626,18	93 482,23	97 020,88	100 493,10	103 965,31	107 437,53	112 227,16
ОПЕРАЦИОН ДАРОМАДЛАР	2 866 853,93	11 389 672,47	14 554 008,96	17 493 304,95	20 733 857,02	23 871 177,49	26 637 630,98	30 295 966,62	32 402 288,61	35 052 957,39
СОЛИҚ ТЎЛАНГУНГА ҚАДАР БЎЛГАН ФОЙДА	2 866 853,93	11 389 672,47	14 554 008,96	17 493 304,95	20 733 857,02	23 871 177,49	26 637 630,98	30 295 966,62	32 402 288,61	35 052 957,39
ФОЙДА СОЛИҒИ	430 028,09	1 708 450,87	2 183 101,34	2 623 995,74	3 110 078,55	3 580 676,62	3 995 644,65	4 544 394,99	4 860 343,29	5 257 943,61
СОФ ФОЙДА	2 436 825,84	9 681 221,60	12 370 907,62	14 869 309,21	17 623 778,47	20 290 500,87	22 641 986,33	25 751 571,63	27 541 945,32	29 795 013,78
<i>Жамғарилган фойда</i>	<i>2 436 825,84</i>	<i>12 118 047,44</i>	<i>24 488 955,06</i>	<i>39 358 264,27</i>	<i>56 982 042,74</i>	<i>77 272 543,60</i>	<i>99 914 529,94</i>	<i>125 666 101,56</i>	<i>153 208 046,89</i>	<i>183 003 060,66</i>
<i>Фойда тақсимоти</i>										
Ялпи даромад/Жами тушум	33%	62%	64%	66%	68%	69%	72%	77%	78%	78%
Соф фойда/Жами тушум	26%	51%	53%	55%	57%	58%	61%	65%	65%	65%

АЙЛАНМА КАПИТАЛ ҲАРАКАТИ

минг сўм

Кўрсаткичлар	Айланиш коэф.	Инвест. давр	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
ЖОРИЙ АКТИВЛАР		0	1 393 818	2 635 237	3 227 394	3 757 809	4 335 379	4 889 139	5 194 180	5 508 790	5 833 231	6 246 120
Дебитор қарздорлик	8	0	1 178 932	2 364 974	2 897 621	3 369 904	3 886 586	4 380 148	4 674 856	4 979 133	5 293 241	5 692 353
Хом-ашё заҳираси	3		68 886	95 062	125 372	154 304	185 992	216 990	227 323	237 656	247 989	261 766
Тайёр маҳсулот заҳираси	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Эҳтиёт қисмлар	1	0	146 000	175 200	204 401	233 601	262 801	292 001	292 001	292 001	292 001	292 001
ЖОРИЙ ПАССИВЛАР		0	701 597	805 021	923 035	1 013 698	1 110 355	1 198 580	1 151 261	1 013 349	1 056 624	1 114 322
Кредитор қарздорлик	9	0	701 597	805 021	923 035	1 013 698	1 110 355	1 198 580	1 151 261	1 013 349	1 056 624	1 114 322
Айланма капитал		684 464	692 221	1 830 217	2 304 359	2 744 111	3 225 024	3 690 560	4 042 919	4 495 440	4 776 608	5 131 797
Айланма капиталдаги ўзгариш		684 464	7 757	1 137 995	474 142	439 752	480 914	465 535	352 360	452 521	281 167	355 190

	Қопланиш куни	Айланиш коэффициенти (360 / Қопланиш куни)	
		Қопланиш куни	Коефициенти
Тушум тушиш даври	45 кун		8
Омбордаги ва ишлаб чиқаришдаги хом-ашёлар қолдиғи	120 кун		18
Тайёр маҳсулот қолдиғи	10 кун		36
Эҳтиёт қисмлар қолдиғи	360 кун		1
Мол етказиб берувчилар билан ҳисоб китоблар	40 кун		9

ПУЛ ОҚИМИ ҲАРАКАТИ ТЎҒРИСИДА ҲИСОБОТ

минг сўм

Кўрсаткичлар	0 йил	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
ЖАМИ ТУШУМ	0	9 431 452,72	18 919 795,15	23 180 967,55	26 959 230,51	31 092 690,88	35 041 185,19	37 398 850,08	39 833 061,12	42 345 930,51	45 538 822,49
АЙЛАНМА КАПИТАЛДАГИ ЎЗГАРИШ	684 464,35	7 756,80	1 137 995,40	474 142,07	439 752,02	480 913,65	465 535,26	352 359,75	452 520,91	281 167,42	355 189,83
ТЎЛАНГАН ҚҚС		494 499,05	701 314,83	949 685,60	1 199 396,95	1 482 817,05	1 773 734,31	1 905 326,87	2 042 188,46	2 184 470,30	2 363 425,73
СОФ ТУШУМ	-684 464,35	8 929 196,87	17 080 484,93	21 757 139,88	25 320 081,54	29 128 960,18	32 801 915,62	35 141 163,46	37 338 351,75	39 880 292,79	42 820 206,93
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАННАРХИ	-684 464,35	3 844 362,40	4 731 179,43	5 698 908,46	6 514 875,38	7 384 783,63	8 178 810,82	8 568 278,00	8 957 745,19	9 347 212,37	9 866 501,94
ЯЛПИ ТУШУМ	0,00	5 084 834,48	12 349 305,50	16 058 231,41	18 805 206,15	21 744 176,55	24 623 104,80	26 572 885,46	28 380 606,57	30 533 080,43	32 953 704,98
Маъмурий харажатлар	0	181 440,00	208 656,00	235 872,00	254 016,00	272 160,00	285 768,00	299 376,00	312 984,00	326 592,00	344 736,00
Операцион харажатлар	0,00	68 788,39	76 279,26	83 770,12	88 626,18	93 482,23	97 020,88	100 493,10	103 965,31	107 437,53	112 227,16
ОПЕРАЦИОН НАҚД ПУЛ ТУШУМЛАРИ	0,00	4 834 606,09	12 064 370,24	15 738 589,29	18 462 563,98	21 378 534,32	24 240 315,92	26 173 016,36	27 963 657,25	30 099 050,89	32 496 741,83
Ўз капитали	0,00										
Асосий капиталга инвестициялар	9 960 000,00										
Молиявий харажатлар	75 000,00										
Солиқ тўловлари		430 028,09	1 708 450,87	2 183 101,34	2 623 995,74	3 110 078,55	3 580 676,62	3 995 644,65	4 544 394,99	4 860 343,29	5 257 943,61
СОФ ПУЛ ТУШУМЛАРИ	-10 035 000,00	4 404 578,00	10 355 919,37	13 555 487,94	15 838 568,24	18 268 455,76	20 659 639,30	22 177 371,72	23 419 262,26	25 238 707,60	27 238 798,22
БАРЧА ТЎЛОВЛАРДАН КЕЙИНГИ СОФ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ	-10 035 000,00	4 404 578,00	10 355 919,37	13 555 487,94	15 838 568,24	18 268 455,76	20 659 639,30	22 177 371,72	23 419 262,26	25 238 707,60	27 238 798,22
Битимга асосан тўловлар	0,00	1 358 102,86	1 358 102,86	1 358 102,86	1 358 102,86	1 358 102,86	1 358 102,86	1 358 102,86			
СОФ ПУЛ ОҚИМЛАРИ	-10 035 000,00	3 046 475,14	8 997 816,51	12 197 385,09	14 480 465,38	16 910 352,91	19 301 536,44	20 819 268,86	23 419 262,26	25 238 707,60	27 238 798,22
КУМУЛЯТИВ ПУЛ ОҚИМЛАРИ	0,00	3 046 475,14	12 044 291,65	24 241 676,74	38 722 142,12	55 632 495,03	74 934 031,47	95 753 300,33	119 172 562,59	144 411 270,19	171 650 068,41

ЗАРАРСИЗЛИК НУҚТАСИ

Кўрсаткичлар	минг сўм
Тўлиқ ишлаб чиқариш қувватидаги тушум (ҚҚС билан)	20 261 225
Доимий харажатлар	5 199 973
Ўзгарувчан харажатлар	5 483 607
ЗАРАРСИЗЛИК НУҚТАСИ	35%

Соф дисконтланган пул оқимлари ҳисоб-китоби

минг сўм

Давр	Пул оқимлари	Дисконт ставкаси	Дисконтланган пул оқимлари	Соф дисконтланган пул оқимлари	IRR	Инвестициянинг фойдалилик коэффициенти
0 йил	-20 226 184	16,0%				0,0
1 йил	3 046 475	16,0%	2 626 272	-17 599 913		0,0
2 йил	8 997 817	16,0%	6 686 843	-10 913 069	-25%	0,3
3 йил	12 197 385	16,0%	7 814 348	-3 098 721	8%	0,4
4 йил	14 480 465	16,0%	7 997 432	4 898 711	25%	0,4
5 йил	16 910 353	16,0%	8 051 239	12 949 950	35%	0,4
6 йил	19 301 536	16,0%	7 922 166	20 872 116	41%	0,4
7 йил	20 819 269	16,0%	7 366 472	28 238 589	44%	0,4
8 йил	23 419 262	16,0%	7 143 471	35 382 060	47%	0,4
9 йил	25 238 708	16,0%	6 636 593	42 018 653	48%	0,3
10 йил	27 238 798	16,0%	6 174 589	48 193 242	49%	0,3

Хусусий капитал	минг сўм	10 694 464,35
Жалб қилинган маблағлар	минг сўм	9 531 720,00
Жами	минг сўм	20 226 184,35
Хусусий капитал улуши	%	52,9%
Жалб қилинган маблағлар улуши	%	47,1%
Хусусий капитал қиймати	%	49%
Жалб қилинган маблағлар қиймати	%	13,6%
Фойда солиғи	%	15%
WACC	%	32,3%

Қорақалпоғистон Республикаси Түрткүл ва Эллиқалға туманларида маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

Амалдаги ҳолат

Худудда **385 598 нафар** аҳоли мавжуд бўлиб, шундан **160 733 нафар** (42 фоизи) санитар тозалаш хизматлари билан қамраб олинган

Мавжуд моддий техник базаси

21 та чиқинди ташиш техникаси

2 та Крюковой юклагич

2 та Бульдозер

Маъмурий бино ва гараж **мавжуд**

Чиқинди тўплаш полигони **мавжуд**

ДХШ лойиҳасини амалга оширишдан кутилаётган натижа

Ушбу лойиҳани амалга ошириш натижасида **385 598 нафар** бўлган аҳолининг чиқиндиларни олиб чиқиб кетиш билан боғлиқ бўлган қамров даражаси **100 фоизга** эришилади.

ДХШ лойиҳаси доирасида киритиладиган қўшимча моддий техник база

11 та чиқинди ташиш техникаси

2 та Мультилифт

100 та чиқинди контейнерлари

10 та чиқинди йиғиш шахобчаси

2 та Чиқиндиларни қайта юклаш ускунаси

Аҳоли қамров даражаси **385 598**

160 733

■ Ҳозирги ҳолат (42%) ■ ДХШ натижасида (100%)

Қўшимча иш ўринлари

149 та

Чиқиндини қайта ишлаш

38 фоиз

Инвестиция миқдори

984 219,0 АҚШ дол.

Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиқалға туманларида маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

Маиший чиқинди полигони (Беруний тумани)

11 та махсус техника

10 та чиқинди йиғиш шахобчаси

100 та чиқинди контейнерлари ва қутилари

2 та Чиқиндиларни қайта юклаш ускунаси

149 та янги иш ўринлари

Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Элликқалъа туманларида маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

Аҳоли сони – **385 598** нафар

Чиқиндиларни кунлик чиқиш меъёри (**1 киши**) – **0,75** кг

Чиқиндиларни **кунлик** чиқиш меъёри – **289,2** тонна

Чиқиндиларни **йиллик** чиқиш меъёри – **105 557,5**

МИНГ тонна

Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндилар, аҳоли яшаш пунктларидан, ер ости ва ер усти чиқинди йиғиш шаҳобчаларидан, юридик ташкилотларда жойлашган чиқинди контейнерлари ва шаҳар шоҳ кўчалари бўйлаб ўрнатилиши режалаштирилаётган чиқинди қутиларидан махсус чиқинди ташувчи техникалар (мусуровоз) ёрдамида ташиб кетилади. Бугунги кунда “Тоза ҳудуд” ДУК туманлар филиали ҳисобидан 21 та махсус чиқинди ташувчи техникалар мавжуд. Шаҳардан йиғилган маиший чиқиндилар махсус техникалар ёрдамида лойиҳа доирасида ишга тушириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станциясига келтирилади ҳамда шу ернинг ўзида саралашдан ўтказилади.

Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида туманларида 385,6 минг аҳоли рўйхатга олинганлигини, маиший чиқиндиларни қайта юклаш станциялари орқали полигонларга жўнатиш тизими яраталиши ҳисобига, махсус техникалардан самарали фойдаланиш имкониятлари ошиши, яъни ҳар бир техникани бир кунлик қатнови камида 3,0 маротабага етишини ҳисобга олинса, ўртача ҳар 12,0 минг аҳоли учун 1 та чиқинди ташувчи техника лозим бўлади. Шу сабаб, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан тўла қувватни таъминлаш учун қўшимча 11 та махсус чиқинди ташувчи техникаси сотиб олиш учун, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра **5 500,0 млн. сўм** инвестиция киритилади.

Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндилар, лойиҳа доирасида ишга тушириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станциясига келтирилади ҳамда саралашдан ўтказилган чиқиндилар қайта юклаш технологияси ёрдамида контейнерларга зичланиб, махсус Мультилифт техникалари ёрдамида Беруний туманидаги чиқинди полигонига жойлаштирилади.

Шу сабаб, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан саралашдан ўтиб махсус қайта юклаш технологияси ёрдамида 10-20 м³ хажмдаги контейнерларга зичланган маиший чиқиндиларни полигонларга олиб бориш учун 2 та махсус Мультилифт техникаси сотиб олиш учун, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра 1 300,0 млн. сўм инвестиция киритилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндиларни махсус чиқинди ташувчи техникалар ёрдамида, лойиҳа доирасида ишга туширилиши режалаштириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станцияга олиб келиш орқали, ушбу ҳудудда чиқинди полигонига бўлган эҳтиёжни йўққа чиқаради. Бу эса ҳудуднинг экологик вазиятини яхшилашга катта хизмат қилади. Бунинг учун туманнинг чиқинди полигонига йўналиши қулай бўлган ҳудуддан 0,50 дан 1 Гача бўлган ерга эҳтиёж туғилади. Мазкур ажратилган жойга бир вақтнинг ўзида маиший чиқиндиларни саралаш ва ҳамда қайта юклаш технологиялари ишга тушириш режалаштирилган.

Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида аҳоли сони ва чиқиндиларни тўпланиш меъёрларини ҳисоб-китоб қилган ҳолда кунига 100 тонна маиший чиқиндиларни қайта юклаш имкониятига эга бўлган 2 та чиқиндиларни қайта юклаш ускунаси учун, хусусий шерик томонидан дастлабки ҳисоб-китобларга кўра **1 180,0 млн. сўм** инвестиция киритилади.

- Қонунчиликка мувофиқ кўп квартирали аҳоли хонадонларидан маиший чиқиндаларни ташиб кетиш махсус чиқинди тўplash шаҳобчалари орқали амалга оширилиши белгиланган.
- Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида мавжуд кўп қаватли уйлар учун дастлабки ҳисоб-китобларга кўра 10 дона намунали чиқиндиларни йиғиш шаҳобчаларини қуришга эҳтиёж бор.
- Шу сабабли, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан 10 та чиқиндиларни йиғиш шаҳобчалари қуриш учун, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра **750,0 млн. сўм** инвестиция киритилади.

- Лойиҳа доирасида Тўрткўл ва Эллиққалъа туманларида дастлабки ҳисоб китобларга кўра 100 дона намунали чиқиндиларни йиғиш шаҳобчаларини қуриш режалаштирилган.
- Мазкур чиқинди тўплаш шаҳобчаларига ва бошқа чиқинди тўпланиши мумкин бўлган ҳудудларга чиқинди контейнерлари ўрнатиш зарур ҳисобланади.
- Шу сабабли, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан 100 та чиқиндиларни контейнерлари учун, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра **430,0 млн. сўм** инвестиция киритилади.

Qoraqalpog'istan Respublikasi "Toza hudud" davlat unitar korxonasi To'rtko'l tuman filialiga qarashli maxsus avtotransport vositalari to'g'risida

MA'LUMOT

T/r	Maxsus texnika turi	Maxsus texnika rusumi	Davlat raqami	Texnik pasporti	Ishlab chiqarilgan yili	Umumiy texnika holati soz/nosoz	Qiymati		
							Balans	Qoldiq	Baholash
1	Musorovoz	ISUZU SAZ NPR 82 L	95 428 LAA	№ AAF 3719860	2015	soz	181 089 513,00	125 712 339,92	332 120 000,00
2	Musorovoz	ISUZU SAZ NPR 82 L	95 429 LAA	№ AAF 3719812	2015	soz	181 089 513,00	125 712 339,92	332 120 000,00
3	Musorovoz	ISUZU SAZ NPR 82 L	95 430 LAA	№ AAF 3720157	2015	soz	181 089 513,00	125 712 339,92	332 120 000,00
4	Musorovoz	ISUZU SAZ NPR 82 LKL5VAY	95 431 LAA	№ AAF 3719864	2015	soz	181 089 513,00	125 712 339,92	332 120 000,00
5	Musorovoz	ISUZU SAZ NPR 82 L	95 432 LAA	№ AAF 3719813	2015	soz	181 089 513,00	125 712 339,92	332 120 000,00
6	Musorovoz	ISUZU SAZ NPR 82 LKL5VAY	95 712 LAA	№ AAF 3807133	2014	soz	184 738 336,72	128 245 353,35	305 900 000,00
7	Musorovoz	ISUZU SAZ NPR 82 L	95 713 LAA	№ AAF 3720156	2014	soz	184 738 336,72	128 245 353,35	305 900 000,00
8	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 968 BBA	№ AAF 2231743	2020	soz	541 000 000,00	475 069 050,00	525 600 000,00
9	Musorovoz	Midibus SAZ	95 347.JAA	AAC 4196849	2008	soz	82 478 000,00	57 256 227,60	219 000 000,00
10	Musorovoz	Midibus SAZ	95 348.JAA	AAC 4196850	2008	soz	82 478 000,00	57 256 227,60	219 000 000,00
11	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 967 BBA	№ AAF 2231742	2020	soz	541 000 000,00	475 069 050,00	525 600 000,00
12	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 627 ZAA	№ AAF 0984876	2019	soz	414 000 000,00	308 052 080,00	423 400 000,00
13	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 628 ZAA	№ AAF 0984895	2019	soz	414 000 000,00	308 052 080,00	423 400 000,00
14	Multilift	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 385 XAA	№ AAF 0067237	2018	soz	396 200 000,00	292 672 940,00	400 400 000,00
15	Buldozer	TY-160	95 BA 044	UZ-AA 002694	2014	soz	267 816 285,00	185 918 065,05	438 840 000,00
16	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 175 EBA	№ AAF 3552506	2021	soz	580 000 000,00	578 907 666,67	584 000 000,00
16	JAMI						4 593 896 523,44	3 623 305 793,24	6 031 640 000,00

Qoraqalpog'istan Respublikasi "Toza hudud" davlat unitar korxonasi raxbari O.Genjebaev

Qoraqalpog'istan Respublikasi "Toza hudud" davlat unitar korxonasi bosh muxandisi Z.Fayzullaev

Qoraqalpog'istan Respublikasi "Toza hudud" davlat unitar korxonasi ekspluatatsiya bo'limi boshlig'i M.Sayjanov

Qoraqalpog'istan Respublikasi "Toza hudud" davlat unitar korxonasi Ellikqala tuman filialiga qarashli maxsus avtotransport vositalari to'g'risida

MA'LUMOT

T/r	Maxsus texnika turi	Maxsus texnika rusumi	Davlat raqami	Texnik pasporti	Ishlab chiqarilgan yili	Umumiy texnika holati soz/nosoz	Qiymati		
							Balans	Qoldiq	Baholash
1	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 362.LAA	№ AAE 0102540	2014	soz	100 938 155,58	70 071 267,60	306 600 000,00
2	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 419.LAA	№ AAE 0102217	2015	soz	114 531 664,80	79 507 881,70	335 800 000,00
3	Musorovoz	ISUZU SAZ NPR 82 L	95 301 XAA	№ AAE 0491728	2018	soz	479 900 000,00	350 135 040,00	402 040 000,00
4	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 361.LAA	№ AAF 2870598	2014	soz	91 438 155,58	63 476 367,60	306 600 000,00
5	Musorovoz	ISUZU NQR 71 PL	95 420.LAA	№ AAF 2870555	2015	soz	114 531 664,80	79 507 881,70	335 800 000,00
6	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 970 BBA	№ AAF 2231745	2020	soz	541 000 000,00	463 994 653,33	525 600 000,00
7	Musorovoz	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 675 ZAA	№ AAF 0998508	2019	soz	414 000 000,00	308 197 800,00	423 400 000,00
8	Multilift	ISUZU SAZ NQR 71 PL	95 386 XAA	№ AAF 0067238	2018	soz	396 200 000,00	292 672 940,00	400 400 000,00
9	Buldozer	TY-160	95 AA 583	UZ-AA 002715	2014	soz	261 795 000,00	181 738 089,00	438 840 000,00
9	JAMI						2 514 334 640,76	1 889 301 920,95	3 475 080 000,00

Qoraqalpog'istan Respublikasi "Toza hudud" davlat unitar korxonasi
raxbari

 O.Genjebaev

Qoraqalpog'istan Respublikasi "Toza hudud" davlat unitar korxonasi
bosh muxandisi

 Z.Fayzullaev

Qoraqalpog'istan Respublikasi "Toza hudud" davlat unitar korxonasi
ekspluatatsiya bo'limi boshlig'i

 M.Sayjanov

Общество с ограниченной ответственностью
«NO'KIS BAXALAW»

«УТВЕРЖДАЮ»

Директор

ООО «NO'KIS BAXALAW»

Гаябов С.Э.

(подпись)

РЕГ. №57/4 ОТ 26.05.2022 г.

ОТЧЕТ ОБ ОЦЕНКЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование объекта оценки:

Автотранспортные средства в количестве 9-единиц

Адрес объекта оценки:

РК, г.Нукус, Бердах гузары, б/н

Вид определяемой стоимости:

Рыночная

Цель оценки

Определение рыночной стоимости
для выставления на публичные торги

Дата оценки:

«26» мая 2022 года

Дата составления отчета об оценке:

«26» мая 2022 года

Заказчик:

ГУП «КР ТОЗА ХУДУД»

Оценщик:

ООО «NO'KIS BAXALAW»

г.Нукус

Общество с ограниченной ответственностью «NO'KIS BAXALAW»

Республика Узбекистан, Республика Каракалпакстан, г.Нукус, ул. Маденият, дом №3, тел: 8(361)222-10-92

Исх. №57/4 от 26.05.2022 г.

Директору
ГУП «КР ТОЗА ХУДУД»
Генжебаеву О.

В соответствии с договором №57 от «26» мая 2022 г, заключенным между ООО «NO'KIS BAXALAW» и ГУП «КР ТОЗА ХУДУД», была определена рыночная стоимость автотранспортных средств в количестве 9-единиц принадлежащего ГУП «КР ТОЗА ХУДУД», дислоцированных по адресу: РК, г.Нукус, Бердах гузары, б/н, для выставления на публичные торги.

Предмет оценки является собственностью заказчика. При проведении расчетов использованы Единый национальный стандарт оценки Республики Узбекистан зарегистрированный Министерством юстиции Республики Узбекистан от 4 июня 2020 г за регистрационным № 3239, МСО, МКСОИ. Учтены методики и стандарты, принятые в мировой и отечественной практике оценки имущества и бизнеса, с учетом имеющегося у Оценщика опыта оценочной деятельности на территории Узбекистана.

Выводы, содержащиеся в отчете, получены в результате расчетов, сделанных нами исходя из нашего опыта и профессиональных знаний, на основе информации, полученной в результате исследования рынка, интервью со специалистами различных организаций, на основе предоставленной нам технической, бухгалтерской и иной документации, а также на основе результатов непосредственного осмотра объекта оценки. Описание оцениваемого объекта, информация и ее источники, анализ и методика расчетов, использованные для оценки стоимости, приведены в соответствующих разделах отчета.

Результаты анализа и проведенных нами расчетов позволяют сделать вывод о том, что предполагаемая стоимость объекта оценки по состоянию на «26» мая 2022 г составляет:

3 475 080 000,0 сум

(три миллиарда четыреста семьдесят пять миллионов восемьдесят тысяч) сум

Обращаем внимание, что данное письмо не является Отчетом по оценке, а только предваряет Отчет, приведенный далее. Отдельные части отчета об оценке не могут трактоваться отдельно, а только в связи с его полным текстом, принимая во внимание все оговоренные в нем ограничения и допущения.

Если у Вас возникнут какие-либо вопросы, пожалуйста, обращайтесь непосредственно к нам.

Благодарим за возможность оказать Вам услугу!

Директор
ООО «NO'KIS BAXALAW»

Гаюбов С.Э.

Оценщик

S. Gaibov

№	Наименование	Год выпуска	Балансовая стоимость	Остаточная стоимость	Госномер	Восстановительная стоимость	Износ %	Оценочная стоимость
Элинкалшинский район								
1	Мусоровоз ISUZU SAZ NQR 71PL	2014	100 938 155,58	70 071 267,60	95/362LAA	730 000 000,00	58	306 600 000,00
2	Мусоровоз ISUZU SAZ NQR 71PL	2015	114 531 664,80	79 507 881,70	95/419LAA	730 000 000,00	54	335 800 000,00
3	Мусоровоз ISUZU SAZ NPR 82L	2018	479 900 000,00	350 135 040,00	95/301XAA	874 000 000,00	54	402 040 000,00
4	Мусоровоз ISUZU NQR 71PL	2014	91 438 155,58	63 476 367,60	95/361LAA	730 000 000,00	58	306 600 000,00
5	Мусоровоз ISUZU NQR 71 PL	2015	114 531 664,80	79 507 881,70	95/420LAA	730 000 000,00	54	335 800 000,00
6	Мусоровоз ISUZU NQR 71PL	2020	541 000 000,00	463 994 653,33	95/970BVA	730 000 000,00	28	525 600 000,00
7	Мусоровоз ISUZU SAZ NQR 71PL	2019	414 000 000,00	308 197 800,00	95/675ZAA	730 000 000,00	42	423 400 000,00
8	Крюковый погрузчик на шасси ISUZU SAZ NQR 71PL							
9	Бульдозер TY-160	2018	396 200 000,00	292 672 940,00	95/386XAA	770 000 000,00	48	400 400 000,00
		2014	261 795 000,00	181 738 089,00	95AA583	1 097 100 000,00	60	438 840 000,00
	Итого:		2 514 334 640,76	1 889 301 920,95		7 121 100 000,00		3 475 080 000,00

Таким образом, рыночная стоимость автотранспортных средств в количестве 9-единиц рассчитанная затратным методом составит:

3 475 080 000,0 (три миллиарда четыреста семьдесят пять миллионов восемьдесят тысяч) сум.

Юсуз

Общество с ограниченной ответственностью
«НО'КИС ВАХАЛАВ»

«УТВЕРЖДАЮ»

Директор
ООО «НО'КИС ВАХАЛАВ»

Гаябов С.Э.
(подпись)

РЕГ. №57/5 ОТ 26.05.2022 г.

ОТЧЕТ ОБ ОЦЕНКЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование объекта оценки:

Автотранспортные средства в количестве 16-единиц

Адрес объекта оценки:

РК, г.Нукус, Бердах гузары, б/н

Вид определяемой стоимости:

Рыночная

Цель оценки

Определение рыночной стоимости
для выставления на публичные торги

Дата оценки:

«26» мая 2022 года

Дата составления отчета об оценке:

«26» мая 2022 года

Заказчик:

ГУП «КР ТОЗА ХУДУД»

Оценщик:

ООО «НО'КИС ВАХАЛАВ»

г.Нукус

Общество с ограниченной ответственностью «NO'KIS BAXALAW»

Республика Узбекистан, Республика Каракалпакстан, г.Нукус, ул. Маденият, дом №3, тел: 8(361)222-10-92

Исх. №57/5 от 26.05.2022 г.

Директору
ГУП «КР ТОЗА ХУДУД»
Генжебаеву О.

В соответствии с договором №57 от «26» мая 2022 г, заключенным между ООО «NO'KIS BAXALAW» и ГУП «КР ТОЗА ХУДУД», была определена рыночная стоимость автотранспортных средств в количестве 16-единиц принадлежащего ГУП «КР ТОЗА ХУДУД», дислоцированных по адресу: РК, г.Нукус, Бердах гузары, б/н, для выставления на публичные торги.

Предмет оценки является собственностью заказчика. При проведении расчетов использованы Единый национальный стандарт оценки Республики Узбекистан зарегистрированный Министерством юстиции Республики Узбекистан от 4 июня 2020 г за регистрационным № 3239, МСО, МКСОИ. Учтены методики и стандарты, принятые в мировой и отечественной практике оценки имущества и бизнеса, с учетом имеющегося у Оценщика опыта оценочной деятельности на территории Узбекистана.

Выводы, содержащиеся в отчете, получены в результате расчетов, сделанных нами исходя из нашего опыта и профессиональных знаний, на основе информации, полученной в результате исследования рынка, интервью со специалистами различных организаций, на основе предоставленной нам технической, бухгалтерской и иной документации, а также на основе результатов непосредственного осмотра объекта оценки. Описание оцениваемого объекта, информация и ее источники, анализ и методика расчетов, использованные для оценки стоимости, приведены в соответствующих разделах отчета.

Результаты анализа и проведенных нами расчетов позволяют сделать вывод о том, что предполагаемая стоимость объекта оценки по состоянию на «26» мая 2022 г составляет:

6 031 640 000,0 сум
(шесть миллиардов тридцать один миллион шестьсот сорок тысяч) сум

Обращаем внимание, что данное письмо не является Отчетом по оценке, а только предваряет Отчет, приведенный далее. Отдельные части отчета об оценке не могут трактоваться отдельно, а только в связи с его полным текстом, принимая во внимание все оговоренные в нем ограничения и допущения.

Если у Вас возникнут какие-либо вопросы, пожалуйста, обращайтесь непосредственно к нам.

Благодарим за возможность оказать Вам услугу!

Директор
ООО «NO'KIS BAXALAW»:

Гаюбов С.Э.

Оценщик

№	Наименование	Год выпуска	Балансовая стоимость	Остаточная стоимость	Госномер	Восстановительная стоимость	Износ %	Оценочная стоимость
Туркульский район								
1	Мусоровоз ISUZU SAZ NPR 82L	2015	181 089 513,00	125 712 339,92	95/428LAA	874 000 000,00	62	332 120 000,00
2	Мусоровоз ISUZU SAZ NPR 82L	2015	181 089 513,00	125 712 339,92	95/429LAA	874 000 000,00	62	332 120 000,00
3	Мусоровоз ISUZU SAZ NPR 82L	2015	181 089 513,00	125 712 339,92	95/430LAA	874 000 000,00	62	332 120 000,00
4	Мусоровоз ISUZU SAZ NPR 82L KL5VAY	2015	181 089 513,00	125 712 339,92	95/431LAA	874 000 000,00	62	332 120 000,00
5	Мусоровоз ISUZU NPR 82L	2015	181 089 513,00	125 712 339,92	95/432LAA	874 000 000,00	62	332 120 000,00
6	Мусоровоз ISUZU SAZ NPR 82L KL5VAY	2014	184 738 336,72	128 245 353,35	95/712LAA	874 000 000,00	65	305 900 000,00
7	Мусоровоз ISUZU SAZ NPR 82L	2014	184 738 336,72	128 245 353,35	95/713LAA	874 000 000,00	65	305 900 000,00
8	Мусоровоз ISUZU NQR 71PL	2020	541 000 000,00	475 069 050,00	95/968BBA	730 000 000,00	28	525 600 000,00
9	Мусоровоз SAZ NQR 71PL	2008	82 478 000,00	57 256 227,60	95/347JAA	730 000 000,00	70	219 000 000,00
10	Мусоровоз SAZ NQR 71PL	2008	82 478 000,00	57 256 227,60	95/348JAA	730 000 000,00	70	219 000 000,00
11	Мусоровоз ISUZU NQR 71PL	2020	541 000 000,00	475 069 050,00	95/967BBA	730 000 000,00	28	525 600 000,00
12	Мусоровоз ISUZU SAZ NQR 71PL	2019	414 000 000,00	308 052 080,00	95/627ZAA	730 000 000,00	42	423 400 000,00
13	Мусоровоз ISUZU SAZ NQR 71PL	2019	414 000 000,00	308 052 080,00	95/628ZAA	730 000 000,00	42	423 400 000,00
14	Крюковый погрузчик на шасси ISUZU SAZ NQR 71PL	2018	396 200 000,00	292 672 940,00	95/385XAA	770 000 000,00	48	400 400 000,00
15	Бульдозер TY-160	2014	267 816 285,00	185 918 065,05	95BA044	1 097 100 000,00	60	438 840 000,00
16	Мусоровоз SAZ NQR 71PL	2021	580 000 000,00	578 907 666,67	95/175EBA	730 000 000,00	20	584 000 000,00
Итого:			4 593 896 523,44	3 623 305 793,24		13 095 100 000,00		6 031 640 000,00

Таким образом, рыночная стоимость автотранспортных средств в количестве 16-единиц рассчитанная затратам подходом составит:

6 031 640 000,0 (шесть миллиардов тридцать один миллион шестьсот сорок тысяч) сум.

Сдел

18

**Санитар тозалаш корхоналари томонидан юридик ташкилотлар билан маиший чиқиндиларни ташиб кетиш хизмати юзасидан тузилган шартномалар тўғрисида
маълумот**

Т/р	Худудлар	Жами статистика бўйича юридик ташкилотлар сони	Амалда тузилган шартномалар сони	шундан,		камров даражаси % да	хизмат кўрсатилмаётган юридик ташкилотлар бўйича		
				"Тоза худуд" ДУКлар бўйича сони	бошқа санитар тозалаш корхоналари бўйича сони		шартнома тузилмаган юридик ташкилотлар сони	шартнома тузилмасдан олиб чиқилган маиший чиқинди миқдори, м3	хизмат кўрсатиш суммаси (млрд.сўм)
Республика бўйича жами:		253 367	48 592	34 619	13 973	19,2%	204 775	1 638 200	75,4
1	Қорақалпоғистон Республикаси	24 291	1 400	1 115	285	5,8%	22 891	183 128	8,4
1	Нукус шаҳри	5 756	160	160		2,8%	5 596	44 768	2,1
2	Тахياتош тумани	470	76	76		16,2%	394	3 152	0,1
3	Хожели тумани	943	58	58		6,2%	885	7 080	0,3
4	Шуманай тумани	503	51	51		10,1%	452	3 616	0,2
5	Канлыккул тумани	543	43	43		7,9%	500	4 000	0,2
6	Қунград тумани	1 086	46	46		4,2%	1 040	8 320	0,4
7	Муйнак тумани	713	113	113		15,8%	600	4 800	0,2
8	Нукус тумани	919	46	46		5,0%	873	6 984	0,3
9	Кегейли тумани	557	89	89		16,0%	468	3 744	0,2
10	Бозатау тумани	218	27	27		12,4%	191	1 528	0,1
11	Шымбай тумани	739	54	54		7,3%	685	5 480	0,3
12	Қараузяк тумани	669	62	62		9,3%	607	4 856	0,2
13	Тахтақушир тумани	388	41	41		10,6%	347	2 776	0,1
14	Амударя тумани	1 404	69	69		4,9%	1 335	10 680	0,5
15	Беруний тумани	461	82	82		17,8%	379	3 032	0,1
16	Элликкала тумани	1 242	49	49		3,9%	1 193	9 544	0,4
17	Турткул тумани	1 980	49	49		2,5%	1 931	15 448	0,7
2	Андижон вилояти	15 194	2 031	1 608	423	13,4%	13 163	105 304	4,8
3	Бухоро вилояти	19 429	2 064	1 279	785	10,6%	17 365	138 920	6,4
4	Жиззах вилояти	14 666	4 172	4 042	130	28,4%	10 494	83 952	3,9
5	Қашқадарё вилояти	24 002	1 521	1 001	520	6,3%	22 481	179 848	8,3
6	Навоий вилояти	9 617	2 270	1 291	979	23,6%	7 347	58 776	2,7
7	Наманган вилояти	15 971	2 406	1 305	1 101	15,1%	13 565	108 520	5,0
8	Самарқанд вилояти	30 446	7 501	3 672	3 829	24,6%	22 945	183 560	8,4
9	Сирдарё вилояти	10 052	3 055	3 055		30,4%	6 997	55 976	2,6
10	Сурхондарё вилояти	22 306	6 444	5 102	1 342	28,9%	15 862	126 896	5,8
11	Тошкент вилояти	19 954	3 013	2 124	889	15,1%	16 941	135 528	6,2
12	Хоразм вилояти	12 717	1 533	1 328	205	12,1%	11 184	89 472	4,1
13	Фарғона вилояти	34 722	11 182	7 697	3 485	32,2%	23 540	188 320	8,7

**Қорақалпоғистон Республикаси худудида қаттиқ маиший чиқиндиларни
тўплаш ва олиб чиқиш хизматлари учун янги тариф қийматларини
тасдиқлаш тўғрисида**

Ўзбекистон Республикасининг «Чиқиндилар тўғрисида»ги Қонуни (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2010 й., 42-43-сон, 364-модда), Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида» 2019 йил 6 февралдаги 95-сон қарори билан тасдиқланган қаттиқ ва суюқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш бўйича хизматлар кўрсатиш қоидаларининг 7-банди, Қорақалпоғистон Республикаси Экология ва аτροφ-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитасининг 2020 йил 13 февралдаги 03/18-20-360-сон, Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлигининг 2020 йил 19 февралдаги СМ/06-02/373-сонли Қорақалпоғистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлигининг 2020 йил 18 февралдаги 05/521-сонли ва Қорақалпоғистон Республикаси Монополияга қарши курашиш қўмитасининг 2020 йил 19 февралдаги 02-04/292-сонли хатларига мувофиқ ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси худудида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш хизматларини кўрсатувчи корхоналарнинг иқтисодий барқарор фаолият юритишини таъминлаш мақсадида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши **қарор қилади:**

1. Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлиги, Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги, Монополияга қарши курашиш қўмитаси ва Экология ва аτροφ-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитасининг хатлари маълумот учун қабул қилинсин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси худудида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш хизматлари учун янги тариф қийматлари иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Экология ва аτροφ-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси (М.Джуманиязов) тасдиқланган тарифлар асосида белгиланган тартибда шартномалар тузиш ишларини ташкил этсин;

тузилган шартномалар асосида чиқиндиларни ўз вақтида тегишли жойларга чиқариб ташлаш бўйича ишларнинг талаб даражасида бажарилишини таъминласин ва назорат қилсин.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг 2019 йил 7 январдаги “Қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш хизматлари учун янги тариф қийматларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 1-сонли қарори (“Еркин Қарақалпақстан” газетаси 2019 йил 10 январь № 5-6 (20248) ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

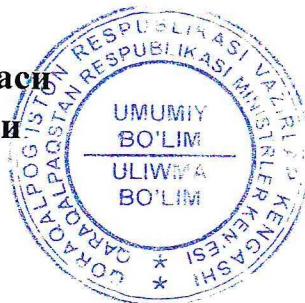
5. Вазирлик ва идоралар ўзлари қабул қилган ҳуқуқий ҳужжатларини бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштирсинлар.

6. Қорақалпоғистон телерадиокомпаниясига (Б.Елманов), Ахборот агентлигига (Б.Нурабуллаев) қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш хизматлари учун янги тариф қийматлари тўғрисида оммавий ахборот воситалари орқали кенг ёритиш тавсия этилсин.

7. Ушбу қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга кирилади.

8. Мазкур қарор ижросини назорат қилиш Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари Ж.Казбеков ва Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси (М.Джуманиязов) зиммаларига юклатилсин.

Қорақалпоғистон Республикаси
Вазирлар Кенгашининг Раиси

Қ. Сариев

Қорақалпоғистон Республикаси
Вазирлар Кенгашининг
2020 йил « 15 » июндаги
171 - сонли қарорига илова

**Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида қаттиқ маиший чиқиндиларни
тўплаш ва олиб чиқиб кетиш хизмати учун янги тариф қийматлари**

№	Хизматдан фойдаланувчилар	Ўлчов бирлиги	Тарифлар қийматлари, сўмда	
			Қўшилган қиймат солиғисиз	Қўшилган қиймат солиғи билан
1	Жисмоний шахслар	1 одамдан бир ойга	2600	—
2	Юридик шахслар	1 м ³ учун	46 000	52 900